

Årsberetning

Grafill 2022

Årsberetning

Grafill 2022

Årsberetning

Grafill

Årsber

Grafill 2022

Innhold

Innledning, side 2

Styreleder har ordet
Klassikerprisen 2002 - 2022
Bokkunstprisen 1957 - 2022

Om grafill, side 10

Generalforsamlingen
Hovedstyret
Administrasjonen
Strategi og handlingsplan
Medlemmer
Medlemsfordeler
Stipender
Juridisk bistand til medlemmer
Rådgivning konkurranser og anbud
Politisk arbeid for bokillustratører
Kommunikasjon
Minneord til Morten Berner

Vederlagsordninger, side 52

Kopinor
Norwaco
Bibliotekvederlag

Aktiviteter, side 58

Årets vakreste Bøker
Visueltprisen
Utstillinger og arrangementer

Faggrupper, side 86

Grafill Illustrasjon
Grafill Animasjon og Motion design
Grafill Grafisk Design
Grafill Interaktiv
Grafill Tegneserie

Lokallag, side 94

Grafill Bergen
Grafill Stavanger
Grafill Trøndelag
Grafill Tromsø
Grafill Møre og Romsdal

Nettverk og samarbeid, side 104

Nasjonalt samarbeid
Internasjonalt samarbeid

Grafill fond, side 114

Aktivetsregnskap 2022 og Budsjett 2023, side 116

Grafill Regnskap
Grafill Fond regnskap
Åpenhetsrapport Grafill 2022
Fullstendighetserklæring Grafill
Fullstendighetserklæring Grafill Fond

Kontrollkomitéens rapport 2022, side 149

Styreleder har ordet

Styret i Grafill presenterer hermed sin årsberetning for året 2022. Enda et år har gått, preget av usikkerhet i samfunnet. Covid hadde en betydelig påvirkning på vår bransje, og videre usikkerhet i verden har ført til flere nye utfordringer. Dette har naturligvis preget Styret, de ansatte i Grafill og ikke minst alle våre medlemmer. Vi er og har vært opptatt av å tilpasse oss medlemmenes behov og retningen bransjen utvikler seg.

Å være tilstede for våre medlemmer, og jobbe for å sikre bedre rammevilkår er vår aller høyeste prioritet. I en uberegnelig tid blir våre støttetjenester enda viktigere for mange illustratører og designere. Derfor har det vært ekstra givende at arbeidet vi la ned i 2022 bidro til å sikre et godt forslag til boklov som nå er til behandling i Stortinget, der visuell litteratur med illustratører, tegneserieskapere og bokdesignere er en naturlig del av loven, og tatt med i selve formålet. Det viser at vi gjennom aktivt lobbyarbeid og tett samarbeid med partnere har stor påvirkningskraft.

Styret vil spesielt fremheve det gode samarbeidet og den positive holdningen som har preget hele organisasjonen i dette krevende året. Vi har jobbet sammen for å finne innovative løsninger og inspirert bransjen med fantastiske arrangementer, både i Grafills hus, men også flere steder rundt om i landet. Vi tilpasser oss endrede forhold, og dette har resultert i at Grafill møter usikre tider med soliditet, håp og en sterk stå på vilje.

Grafill lever som aldri før! Dette viser seg også i økt medlemstall, og rekordmange Visuelt-innsendelser. Dette er et arbeid som vil ha stort fokus fremover også, vil vil jobbe aktivt med å tiltrekke oss nye målgrupper, bedre medlemsstilbudet vårt - og øke medlemsmassen.

Foto: Jonathan C. Vivaas Kise

Vi vil også berette at både Styret og administrasjonen i Grafill har jobbet tett med å spisse strategien som ble presentert for generalforsamlingen ifjor. Et av de viktigste punktene for Styret har vært å styrke vårt fokus på bærekraft, med blant annet en egen bærekraftspris på Visuelt. Målet er å tydeliggjøre designfagenes posisjon i samfunnet, og inspirere våre medlemmer til endring. Vi tror nemlig at våre medlemmer sitter på en viktig nøkkel i møte med fremtidens utfordringer.

Selv om vi har klart å håndtere de utfordringene som 2022 har ført med seg, er det fortsatt usikkerhet knyttet til fremtiden. Styret vil fortsette å overvåke situasjonen nøye og jobbe sammen med ledelsen for å sikre at vi er godt rustet til å takle fremtidige utfordringer.

Til slutt vil Styret rette en helt spesiell takk til administrasjonen, alle frivillige, tillitsvalgte, medlemmer og samarbeidspartnere for deres innsats og støtte i dette krevende året. Vi ser frem til å fortsette å jobbe sammen for å bygge en bærekraftig og fremtidsrettet organisasjon.

Behnam Farazollahi
Styreleder

Klassikerprisen

Innstiftet i 2002 og er Grafills høyeste utmerkelse for utøvere innenfor visuell kommunikasjon i Norge. Prisen deles ut av Grafills hovedstyre og deles ut til en enkeltutøver. I år gikk denne prisen til Ashley Booth.

- 2002** Bernard Blatch
- 2003** Bruno Oldani
- 2004** Finn Graff
- 2005** Leif Frimann Anisdahl og Carl Tørris Christensen
- 2006** Fam Ekman
- 2007** Sven Skaara
- 2008** Niels Hartmann
- 2009** Pjotr Sapegin
- 2010** Kai Gjølseth
- 2011** Kari Grossmann
- 2012** Enzo Finger
- 2013** Halvor Bodin
- 2014** Jason
- 2015** Morten Throndsen
- 2016** Junn Paasche-Aasen
- 2017** Kim Hiortøy
- 2018** Torill Kove
- 2019** Gunnar Lilleng
- 2020** John Engen
- 2021** Øyvinn Rannem
- 2022** Ashley Booth

Foto: Alex Asensi

Bokkunstprisen

Innstiftet i 1957 og er Grafills høyeste utmerkelse til en person, virksomhet eller institusjon som har gjort en særlig innsats for å fremme god kvalitet og kunnskap om bokkunst ved å formgi, illustrere, produsere eller utgi bøker. Prisen deles ut av Grafills hovedstyre. Årets pris gikk til Kari Nordby.

<u>Reidar Johann Berle</u>	<u>1957</u>	
	<u>1959</u>	<u>Crix Dahl</u>
<u>Hans Gerhard Sørensen</u>	<u>1960</u>	
	<u>1962</u>	<u>Roy Gulbrandsen</u>
<u>Thorbjørn Egner</u>	<u>1963</u>	
	<u>1966</u>	<u>Leif Friman Anisdahl</u>
<u>Ørnulf Ranheimsæter</u>	<u>1967</u>	
	<u>1968</u>	<u>Fredrik Matheson</u>
<u>Herman Bongard</u>	<u>1969</u>	
	<u>1971</u>	<u>Kirstes Boktrykkeri</u>
<u>Håkon Stenstadvold</u>	<u>1973</u>	
	<u>1976</u>	<u>Bjerg Omholt</u>
<u>Odd Borgersen</u>	<u>1982</u>	
	<u>1983</u>	<u>Gunnar Lilleng</u>
<u>Junn Paasche-Aasen</u>	<u>1985</u>	
	<u>1987</u>	<u>Finn Graff/Bjørn Roggenbihl</u>
<u>Peter Haars</u>	<u>1989</u>	
	<u>1990</u>	<u>Kristian Ystehede</u>

<u>De Norske Bokklubbene</u>	<u>1995</u>	
	<u>1996</u>	<u>Det Norske Samlaget</u>
<u>Gyldendal Norsk Forlag v/ redaksjonen av Hugin og Mugin</u>	<u>1997</u>	
	<u>1998</u>	<u>Knut Giæver/Egil Haraldsen</u>
<u>Hans Normann Dahl</u>	<u>1999</u>	
	<u>2000</u>	<u>Aud Gløppen</u>
<u>Harald Nordberg</u>	<u>2001</u>	
	<u>2002</u>	<u>Jesper Egermar</u>
<u>Fam Ekman</u>	<u>2003</u>	
	<u>2004</u>	<u>Thore Hansen</u>
<u>Therese Moe Leiner</u>	<u>2005</u>	
	<u>2006</u>	<u>Akin Düzakin</u>
<u>Morten Berner</u>	<u>2007</u>	
	<u>2008</u>	<u>Iben Sandemose</u>
<u>Stian Hole</u>	<u>2009</u>	
	<u>2010</u>	<u>Svein Nyhus</u>
<u>Øyvind Torseter</u>	<u>2011</u>	
	<u>2012</u>	<u>Tronsmo Bokhandel</u>

Per Dybvig **2013**

2014 Anna Fiske

Aslak Gurholt Rønsen **2015**

2016 Espen Holtestaul

Guttorm Guttormsgaard **2017**

2018 Steffen Kverneland

Torpedo **2019**

2020 Vivian Zahl Olsen

Rune Døli **2021**

2022 Kari Nordby

Foto: Jørn Aagaard

Om Grafill

Om Grafill

Grafill er en interesseorganisasjon for alle som jobber eller utdanner seg innen visuell kommunikasjon. Vårt mål er å være en samlende organisasjon for bransjen, og ivareta deres økonomiske, juridiske og faglige interesser.

Vi er en landsdekkende organisasjon og våre interessegrupper har en nøkkelrolle i å sikre lokal og faglig tilstedeværelse. Grafill skal være den beste uavhengige arenaen for å møtes og diskutere fag, og det mest spennende forumet for design og illustrasjon i Norge. Grafill skal være et sted å komme hjem til og et faglig fellesskap for å samarbeide, for å inspirere og for å lære av hverandre.

Vi representerer i dag 1 600 profesjonelle og studenter innen fagområdene grafisk design, illustrasjon, animasjon, motion design, tegneserieskaping, satiretegning, tjenstedesign, digital design, UX-design, interaksjonsdesign og brukeropplevelse.

Våre viktigste oppgaver er å bedre medlemmenes rammebetingelser, fremme fagene, medlemmene og utøverne, tilrettelegge for nettverksbygging og være kompetansehevende. I tillegg jobber vi hver dag for å høyne fagenes kvalitetsmessige og etiske nivå og bedre utdannelsen i fagene.

Vi arbeider etter en strategi og handlingsplan, og sammen med relevante organisasjoner og nettverk er vi aktive i påvirkning av blant annet kulturpolitikk, regelverk, anbud, etikk, opphavsrett og immaterielle rettigheter. Grafill har en unik posisjon som uavhengig bindeledd mellom bransje, næringsliv, kulturliv, politikere, virkemiddelapparatet, utdanningene og alle som jobber innen våre fagfelt.

Foto: Jonathan C. Vivaas Kise

Grafill er en direkte fortsettelse av Norske Grafiske Designere, stiftet som Yrkestegnernes Forening i 1937, og Norsk Illustratørforbund, stiftet i 1983. I 1991 dannet de to foreningene en felles forening, Grafill – Norsk organisasjon for visuell kommunikasjon.

Generalforsamlingen

På grunn av fremdeles usikkerhet knyttet til koronapandemien, ble generalforsamlingen i 2022 for første gang i Grafills historie avholdt som en hybrid generalforsamling den 19. mai. Det var åpent for tre ulike måter å delta på: fysisk tilstedeværelse i Grafills lokaler i Møllergata, digital deltakelse med stemmeadgang gjennom Zoom samt digital deltakelse uten stemmeadgang gjennom Grafill.tv. Til sammen deltok 36 stemmeberettigede i Grafills lokaler i Møllergata og digitalt på Zoom. Ordstyrer var Mette Møller og referent Eva Bergan.

Hovedstyret i Grafill

Behnam Farazollahi
Styreleder
Bjørn Ivar Thomassen
nestleder
Helge Persen
Kim Holm
Cecilie Maurud Barstad
Synnøve Hungnes
Randi Larsen
Ragnhild Nordgård
(vararepresentant)
Sara Risvåg
(vararepresentant uten møteplikt)

Endringer i styret etter generalforsamling i mai: Behnam Farazollahi overtok som styreleder etter Kjell Ekhorn. Anders Fabritius og Veslemøy Holt avsluttet begge sine styreverv etter seks år og ble erstattet av Kim Holm og Synnøve Hungnes.

Styrets arbeid

Styret i Grafill avholdt sju styremøter og behandlet 38 saker, foruten gjennomføring av generalforsamling i mai. Grunnet pandemien og fortsatt nedstengning ble årets første møte holdt digitalt. Deretter har styrets møter blitt holdt rullerende fysisk, digitalt eller i kombinasjon av miljøsyn for å minimere reising, men samtidig ivareta behovet for at styret møtes fysisk ofte nok. Styret har i hele 2022 hatt kontinuerlige statusoppdateringer om gjenåpning av Grafill i Møllergata 39, arbeidet med organisasjonens strategi og handlingsplan (2022–2025) samt handlingsplanen for utøvere som jobber med bøker.

Saker som ble behandlet: økonomi, herunder rapportering, likviditet, budsjett og regnskap; søknader om prosjektstøtte fra eksterne; innkomne forslag til generalforsamling og fastsettelse av medlemskontingent; beredskap, nedstengning og gjenåpning av Grafills galleri og kontorer i forbindelse med pandemiens svingninger; lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. (også kalt CRM-direktivet); EØS-midler til bilaterale samarbeid gjennom Kulturrådet for illustrasjonssamarbeid med Nasjonalbiblioteket i Romania; Æresprisene Bokkunstprisen og Klassikerprisen med innspill fra det nyopprettede Æresprisutvalget; fellesmøte om langsiktig økonomisk planlegging for Grafill med fondstyret og hovedstyret; krigen i Ukraina – Grafills bidrag praktisk og fagpolitisk for designere og illustratører som er rammet; Grafills navn og tagline; oppdatert strategi for 2022–2025; valgkomiteens innstilling til generalforsamling; valgkomitémedlemmer; Grafills leilighet på Vulkan; styreinstruks; valg av nestleder; arbeid med Grafills vedtekter til neste generalforsamling; økonomisituasjonen i ICoD; bokmessen i Bologna; strategi 2022–2025; Arendalsuka; innstilling til representantskapet til Kopinor; nedleggelse av utstillingsutvalget til Grafill;

dato for styreseminar; daglig leders lønn; overgang til eksternt regnskapsbyrå 2023; evaluering av Årets vakreste Bøker. Informasjons- og diskusjonssaker i styret inkluderte Kopinor-forhandlinger; ansettelse av ny koordinator for prisutdelinger og fagarrangement; endelig ferdigstilling av Møllergata 39; daglig leders sykefravær på grunn av operasjon; World Expression Forum; medlemsfordeler; Grafills arrangementer og aktiviteter; Visuelt; Årets vakreste Bøker; Oslo Comics Expo; vederlagsarbeid i Den kulturelle skolesekken; politisk arbeid og formelle innspill til høringer; studentmedlemmer til styret; statsbudsjettet; stipendordning; Grafills bokarkiv og lønnsundersøkelse.

Foto: Sture Nordhagen

Administrasjonen

Administrasjonen hadde 8,4 årsverk i 2022. De ansatte var daglig leder Lene Renneflott (100%), Eva Boldermo Bergan (80%), Benedicte Ebbesen Paulsen (100%), Katinka Lund Bergskaug (100%), Iwa N. Reiersen (100%), Lillian Skogstad (60%), Christian Wadahl Uhlen (100%), Marie Grønvik (100%) og Liz Ramsey (100%). Liz Ramsey tiltrådte sin stilling i 60% fra 21.02.22 og deretter i 100% fra 21.04.2022. Våren 2022 arbeidet Ebba Mörlin deltid som administrasjonsassistent. Daglig leder var sykmeldt på grunn av operasjon i januar og februar. Christian Wadahl Uhlen og Benedicte Paulsen hadde delt ansvar i hennes fravær.

Endelig var pandemien så godt som over våren 2022 og Grafills administrasjon kunne for alvor åpne dørene til Grafills hus i Møllergata 39 i Oslo. Til administrasjonens store glede har det vært så godt som fullt hus på alle små og store arrangementer og aktiviteter. Med streaming på plass er nå de fleste av Grafills arrangementer i Oslo endelig lett tilgjengelige for medlemmer over hele landet. To viktige milepæler

for administrasjonen, som har savnet mer direkte kontakt med medlemmer under pandemien, har vært å kunne gjennomføre en faktisk fysisk prisutdeling for Visueltkonkurransen (som solgte ut på rekordfart) og åpningen av Arbeidsstua i Møllergata der medlemmer fra hele landet kommer innom for å jobbe litt i ro og mak med god wifi, kaffe og te. Det er rett og slett kjempekoselig når medlemmer jobber i Arbeidsstua, låner møterom eller kommer innom for faglig eller juridisk rådgivning. Med det føles Grafill som en levende organisasjon igjen!

2022 har ikke bare vært et år med stadig økende aktivitet på huset, det har også vært jevnt stigende medlemstall og mye spennende faglig, juridisk og politisk arbeid for administrasjonen. Organisasjonens utstillinger, konkurranser, stipendtildeling, politisk arbeid og medlemsservice går som det skal, og organisasjonens kommunikasjonsarbeid når bredt ut. Grafill er aktive i flere nasjonale og internasjonale nettverk, og administrasjonens ansatte og tillitsvalgte deltar på mange forskjellige arenaer.

Som alle andre organisasjoner har også Grafill vært preget av krigen i Ukraina, strømkrisen, plutselig nedgang i verdensøkonomien, inflasjon, økte utgifter og usikkerhet i bransjen. Vi følger nøye med på hvordan designbransjen påvirkes og gjennom hele 2022 har medlemmenes og opphavernes behov stått sentralt i alt vi har jobbet med.

Strategi og handlingsplan 2022–2025

I 2018 utviklet Grafills styre og ansatte i fellesskap en oppdatert, aktiv og ambisiøs strategi for organisasjonen: strategi 2018–2021. Grafills faggrupper og lokallag bidro med innspill og justeringer.

Høsten 2021 begynte Grafills hovedstyre, tillitsvalgte og administrasjon å utarbeide og videreutvikle en tidsriktig, ambisiøs og aktiv strategi og handlingsplan for 2022–2025. Denne ble lagt frem på generalforsamlingen 2022. Den bygger videre på strategi for 2018–2021, men er justert i forhold til dagens virkelighetsbilde.

Det er lagt særlig vekt på en konkret handlingsplan for de neste årene som speiler situasjonen og behovene til våre utøvere. Handlingsplanen har både tiltak som er videreført fra forrige periode og nye tiltak for de neste årene.

September 2022 la Grafills hovedstyre til et femte satsningsområde i strategien: bærekraft, mangfold og sosialt ansvar.

Alt arbeid i organisasjonen holdes til enhver tid opp mot strategien for å vurdere relevans i forhold til utøvernes behov og organisasjonens mål. Administrasjonen har ansvar for å gjennomføre tiltakene i handlingsplanen. Hovedstyremøter med jevnlig diskusjon om prioritering og tilpasning av strategiske satsningsområder og årlige

strategisamlinger mellom Grafills hovedstyre og administrasjon, samt mellom lokallag og faggrupper, sikrer en levende strategi.

Grafills strategi har følgende satsningsområder:

1) Organisasjon, identitet og rekruttering

Grafill jobber for å fremme fagene til en bred medlemsmasse, og vi har et stort, utnyttet rekrutteringspotensial på flere fagfelt. Vi skal være en landsdekkende organisasjon med synlig lokal tilstedeværelse.

For å lykkes må vi vise at vi er faglig relevante for alle vi representerer. Ved å løfte behovene til medlemmene, og med gode differensierte tiltak mot våre ulike målgrupper, skal vi lykkes med å:

- Øke samhold og fellesskap
- Øke Grafills medlemsantall
- Øke Grafills relevans for designere i det digitale feltet
- Skape gode ambassadører
- Styrke inkludering og mangfold
- Bidra til økt bærekraft

2) Bærekraft, mangfold og sosialt ansvar

Grafill skal arbeide for at bransjen har miljø og grønne valg som en naturlig og integrert del av utøvelsen av yrket. Grafill skal bidra til å skape læringsmuligheter om hvordan designere og illustratører kan jobbe for en sterkere sirkulærøkonomi. Grafill skal bidra til økt bærekraft gjennom å løfte bærekraft i faglige sammenhenger og bidra til økt kompetanse om bærekraftige designvalg, miljøsertifiseringer og sirkulærøkonomi i bransjen. I tillegg vil vi bidra som miljøpartner i forhold til anbudsprosesser.

Mangfold skal være naturlig integrert i alt Grafill arbeider med. Med mangfold mener vi etnisk opphav, seksuell legning, kjønnsidentitet, religiøs tilknytning, funksjonsevne, alder med mer. Målet er å bidra til en mangfoldig bransje der alle er inkludert og representert. Design og illustrasjon må spille samfunnet, både internt i våre virksomheter og i vårt arbeid. Mangfold er en forutsetning for å lykkes.

I november 2021 påbegynte faggrupper og lokallag arbeidet med å utvikle en egen mangfoldstrategi.

Mål for perioden:

- Videreutvikle mangfoldstrategi og implementere flere inkluderingstiltak
- Mangfold og inkludering er klare kriterier for alle verv, utvalg og arrangementer
- Fremme fagene overfor minoritetsgrupper
- Løfte bærekraft i faglige sammenhenger
- Bidra til at designere og illustratører øker kompetanse på bærekraftige designvalg, miljøsertifiseringer og sirkulærøkonomi

3) Fremme fagene, nettverk og kompetanse

Grafill skal være det mest spennende forumet for design og illustrasjon. Vi skaper arenaer for inspirasjon, engasjement, kompetanseheving og faglig fellesskap gjennom utstillinger, aktiviteter, kurs og ulike prosjekter. Grafill er aktive i en rekke nettverk med relevante nasjonale og internasjonale aktører.

Frivillighetsapparatet bidrar til faglige og sosiale møteplasser over hele landet. Faggrupper og lokallag samarbeider ofte for å sikre gode tilbud på tvers av landet. Det er høyt prioritert å sikre de frivillige riktige rammer, god støtte, verktøy og betingelser.

Mål for perioden

- Synliggjøre designfagene, illustrasjon, tegneserie, animasjon og motion design
- Vedlikeholde eksisterende og oppsøke nye samarbeidsrelasjoner
- Videreføre etablerte og utvikle nye fagfremmende aktiviteter
- Relevant rådgivning, støtte og veiledning til medlemmer
- Kurs- og kompetanseheving

4) Politikk og påvirkning

Grafill skal påvirke og styrke mulighetene for dem vi representerer. Vi skal være kjent for sterke og gode relasjoner til søsterorganisasjoner, myndigheter og bransjen.

Grafill jobber kontinuerlig kulturpolitisk, som for bedre innkjøpsordninger i Kulturrådet og med innspill til kunst- og kulturmeldinger. Vi viderefører arbeidet rettet mot bokbransjen om blant annet bokloven, konkurranseloven og Tegneserieopprøret.

Grafill har en næringspolitisk rolle i å løfte designfagene opp mot privat næringsliv og offentlig virksomhet.

Mål for perioden

- Bedre rammevilkårene til illustratører og designere som jobber i forlagsbransjen
- Få gjennomslag fagpolitisk gjennom lobby og politiske samarbeid
- Bedre anbudsprosesser og konkurransevilkår prosjekt for 2021 med det mål å øke medlemstallet til å reflektere Grafills identitet og posisjon.
- De frivilliges arbeid i lokallag og faggrupper anerkjennes og løftes ytterligere frem.
- Temaene mangfold og bærekraft/miljø ble tatt inn i handlingsplan.
- Grafill fortsetter arbeidet med å skaffe flere inntektskilder.
- For øvrig arbeides det videre i henhold til eksisterende handlingsplan.

Grafills handlingsplan 2022-2025

Grafills strategi og handlingsplan for 2022-2025 ble vedtatt i Grafills hovedstyre 20.04.2022. Sist oppdatert 07.09.2022 da satsningsområde «Bærekraft, mangfold og sosialt ansvar» ble lagt til.

Satsningsområde	Mål	Tiltak	Aktivitet	Oppstart
Organisasjon, identitet og rekruttering	Øke samhold og fellesskap	Bygge merkevaren Grafill som et faglig fellesskap man vil støtte opp om og være en del av.	Kommunikasjon	Kontinuerlig
		Utvikle Grafills lokaler i Møllergata 39 til å bli en naturlig base og faglig møtepunkt for medlemmer.	Arrangement	Pågående
	Øke Grafills relevans for designere i det digitale feltet	Synliggjøre Grafills relevans som organisasjon og faglig fellesskap for alle som utdanner seg eller jobber innen det digitale feltet.	Kommunikasjon	Kontinuerlig
	Faglig relevant med differensierte tilbud	Utarbeide flere differensierte tilbud som treffer medlemskategoriene med særlig vekt på prioriterte målgrupper som: interaksjonsdesignere, studenter, bokillustratører og tegneserieskapere.	Arrangement	Pågående
	Landsdekkende med synlig lokal tilstedeværelse	Løfte frem de lokale miljøene og vise faglighet fra hele landet.	Lokallag/faggrupper Kommunikasjon	Kontinuerlig
		Sikre god støtte fra Grafill sentralt til faggrupper og lokallag.	Lokallag/faggrupper	Pågående
		Legge til rette for gode interne samarbeid på tvers av fag og geografisk beliggenhet.	Lokallag/faggrupper	Pågående
		Bistå det lokale frivillige apparatet så de kan ha gode tilbud og lykkes med lokal rekruttering.	Lokallag/faggrupper	Pågående
		Sikre at flere lokaltilbud blir tilgjengelige nasjonalt gjennom økt bruk av streaming og/eller digitale arrangementer.	Lokallag/faggrupper	Pågående

Satsningsområde	Mål	Tiltak	Aktivitet	Oppstart
Organisasjon, identitet og rekruttering	Landsdekkende med synlig lokal tilstedeværelse	Ferdigstille og iverksette rekrutteringsstrategi.	Prosjektarbeid	2023-2025
		Rekruttere flere som jobber innen det digitale feltet.	Prosjektarbeid	2023-2025
		Rekruttere flere studenter og nyutdannede.	Skolebesøk og studentutstillinger i M39	2023-2025
		Rekruttere flere studenter og nyutdannede.	Prosjektarbeid	2023-2025
		Iverksette rekrutteringstiltak sentralt og lokalt.	Prosjektarbeid	2023-2025
	Skape gode ambassadører	Jobbe mot skoler og firma så de er gode ambassadører for studenter og ansatte.		TBA
	Kunnskapsdrevne strategiske beslutninger	Sikre at datadrevet kunnskap, behovsanalyser og innsiktsarbeid ligger til grunn for strategiske beslutninger.		TBA
		Gjennomføre brukerundersøkelser og annet innsiktsarbeid ved behov.		TBA
		Gjennomføre lønnsundersøkelse hvert andre år.	Lønnsundersøkelse	2022-2023
	Bærekraft, mangfold og sosialt ansvar	Øke inkludering og mangfold	Videreutvikle mangfoldstrategi og implementere inkluderingstiltak utviklet av lokallag og faggrupper.	Lokallag/faggrupper
Sikre at mangfold og inkludering er klare kriterier for alle verv, utvalg og arrangementer.			Visuelt, Årets vakreste Bøker, verv	Pågående
Fremme fagene overfor minoritetsgrupper.				TBA

Satsningsområde	Mål	Tiltak	Aktivitet	Oppstart
Bærekraft, mangfold og sosialt ansvar	Bidra til økt bærekraft	Utvikle strategi for bærekraft. Avstemme Grafills drift og aktiviteter i forhold til FNs bærekraftsmål.		TBA
		Løfte bærekraft i faglige sammenhenger og bidra til at designere og illustratører øker kompetanse på bærekraftige designvalg, miljøsertifiseringer og sirkulærøkonomi.	Arrangement Kommunikasjon Visueltprisen «Den grønne»	Pågående
	Synliggjøre designfagene, illustrasjon, tegneserie, animasjon og motion design	Synliggjøre verdien av fagene mot relevante aktører i Norge og internasjonalt.	Kommunikasjon	Kontinuerlig
		Synliggjøre Grafills relevans som organisasjon og faglig fellesskap for alle som utdanner seg og jobber innen våre fagfelt.	Kommunikasjon	Kontinuerlig
		Løfte frem og inkludere designere som jobber med digitale løsninger og tjenester.	Kommunikasjon Samarbeid med Y + IxDA + UX Norge	Pågående
		Løfte frem og anerkjenne kvaliteten på norsk visuell litteratur.	Årets vakreste Bøker Kommunikasjon	Pågående
		Løfte og synliggjøre satiretegnere, bokillustratører og tegneserieskapere.	Årets vakreste Bøker + Årets tegneserie Kommunikasjon	Pågående
		Vedlikeholde eksisterende og oppsøke nye samarbeidsrelasjoner	Samarbeide med og synliggjøre Grafill mot relevante aktører i Norge og internasjonalt.	Politisk arbeid + EIF
	Inngå relevante samarbeid for å sikre fellesskap og økt påvirkningskraft.		Politisk arbeid + DOGA	Pågående
	Videreføre etablerte og utvikle nye fagfremmende aktiviteter	Visuelt, Årets vakreste Bøker, Earlynerds, fagarrangementer, utstillinger m.m. skal til enhver tid være relevante og fremme fagene.	Evaluering	Pågående
	Relevant rådgivning, støtte og veiledning til medlemmer	Sikre juridisk og forretningssmessig rådgivning, støtte og veiledning til alle medlemmer, basert på deres behov.	Advokatenes rådgivning	Pågående

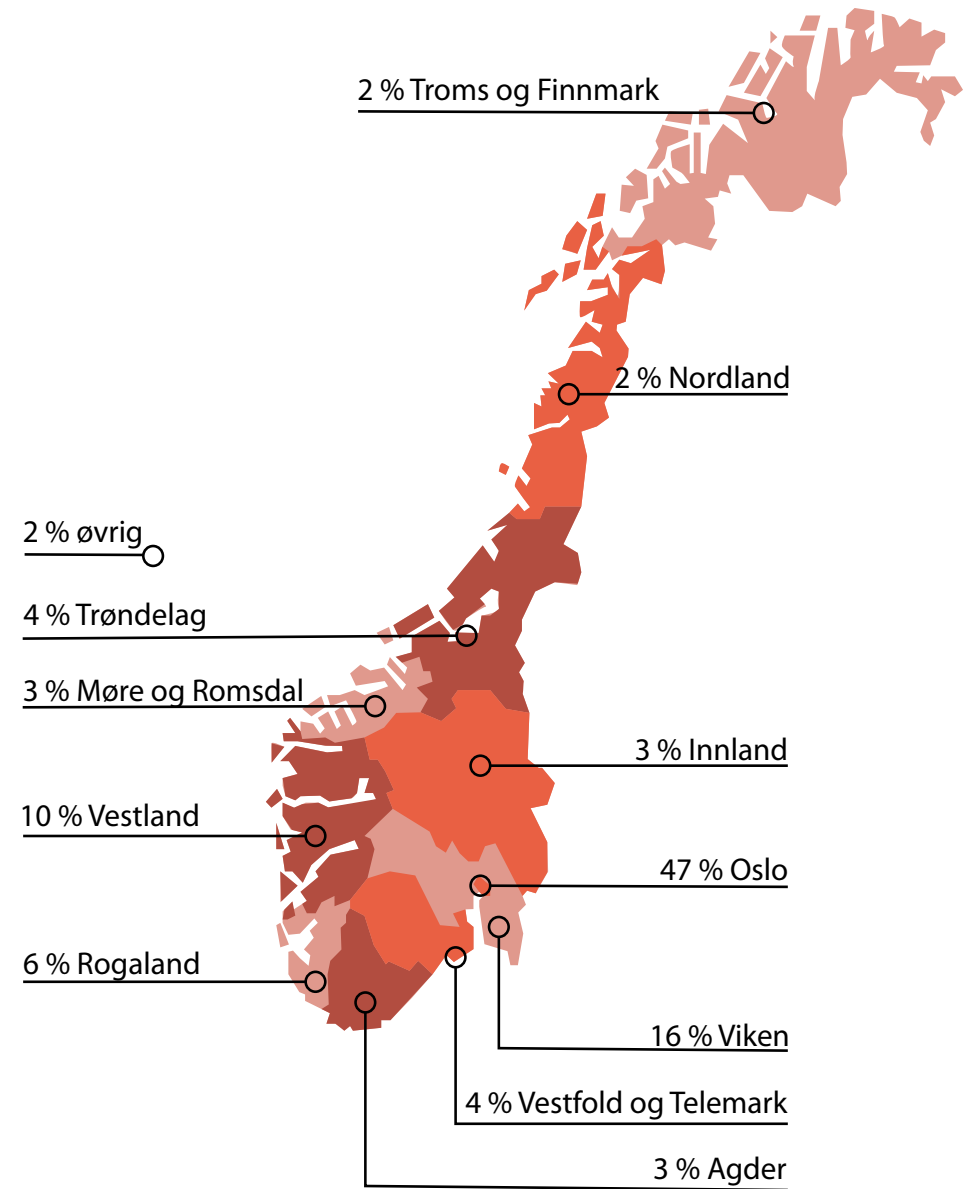
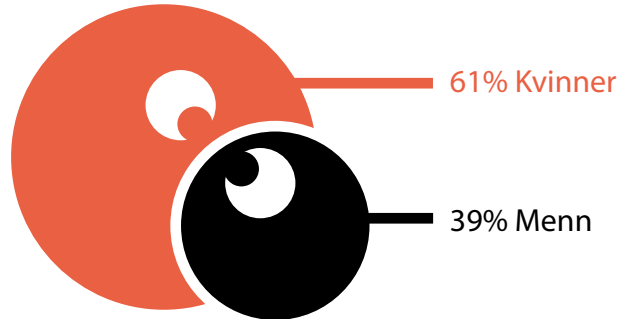
Satsningsområde	Mål	Tiltak	Aktivitet	Oppstart
Fremme fagene, nettverk og kompetanse	Relevant rådgivning, støtte og veiledning til medlemmer	Utvide Grafills rådgivningstjeneste med flere konkrete verktøy.		TBA
		Tilby relevante kompetanseutviklingsmuligheter for medlemmer og andre som jobber innen våre fagområder.	Klasserom	2024-2025
		Tilby relevante foredrag, kurs og oppdateringsmuligheter for kjøpere og brukere av Grafill-medlemmenes faglige register.	Klasserom	2024-2025
		Tilby kurs og opplæring i hvordan drive lønnsomt som designer eller illustratør.	Klasserom	2024-2025
		Kartlegge kompetansehevingstiltak for medlemmer/utøvere som faller utenfor dagens marked.		TBA
Politikk og påvirkning	En nasjonal designpolitikk	Jobbe for en nasjonal designpolitikk der miljøhensyn og innovasjon finner sammen i gode, brukervennlige og samfunnsnyttige designløsninger.	Politisk arbeid	2024-2025
		Politisk arbeid	Videreføre tiltak fra handlingsplan for dem som jobber med bøker.	Politisk arbeid
	Politisk arbeid	Jobbe for økte midler til tegneserier på innkjøpsordningene til Kulturrådet.	Politisk arbeid + Statsbudsjett	Pågående
		Jobbe for samme unntak i konkurranseloven for bokillustratører og designere som forfattere og oversettere.	Politisk arbeid + Statsbudsjett	Pågående
		Reforhandle rammeavtalen med Forleggerforeningen.	Juridisk arbeid	TBA
		Jobbe for rettferdig vederlag i alle sammenhenger, f.eks. DKS.	Juridisk arbeid	Pågående
		Jobbe for ytringsfriheten og satiretegnernes betydning for samfunnsdiskursen og demokratiet.	WEXFO-samarbeid	Pågående

Satsningsområde	Mål	Tiltak	Aktivitet	Oppstart
Politikk og påvirkning	Lobby og politiske samarbeid	Knytte kontakter, være en kjent og synlig aktør for både politikere og byråkrater samt en god medspiller for våre søsterorganisasjoner.	Politisk arbeid	Kontinuerlig
		Drive lobbyvirksomhet i fagrelevante sammenhenger når politiske avgjørelser skal tas overfor Kulturdepartementet, Nærings- og fiskeridepartementet og andre statlige instanser.	Politisk arbeid	Kontinuerlig
	Anbudsarbeid konkurranser	Bistå både tilbydere og innkjøpere av design-tjenester til å lykkes i anbudsarbeid gjennom informasjon, verktøy og rådgivning.	Rådgivning	Kontinuerlig
		Påvirke til rettferdige konkurransevilkår for alle som jobber innen våre fag.	Rådgivning Kommunikasjon	Pågående
Økonomi og vederlag	Sikre langsiktig og strategisk økonomisk planlegging for Grafill	Videreutvikle aktivitetsregnskap for å synliggjøre Grafills ressursbruk og verdiskaping for alle som jobber innen fagene vi representerer.	Økonomiarbeid	Pågående
	Sikre finansiering av drift og aktiviteter	Utrede nye mulige inntektskilder for Grafill.		TBD
		Bistå faggrupper og lokallag i å søke eksterne midler.	Lokallag/faggrupper	TBD
		Søke ekstern støtte til prosjekter som ÅVB slik at Grafill ikke bærer hele kulturarrangementet alene.	Prosjektarbeid	Pågående
	Transparent og målrettet fordeling av vederlagsmidler	Utarbeide policy for fordelingsnøkkel for vederlagsmidler.	Stipendarbeid	Pågående
		Iverksette nødvendige tiltak for å overholde lov om kollektiv rettighetsforvaltning.	Juridisk arbeid	Pågående
	Relevant rådgivning, støtte og veiledning til medlemmer	Utvide Grafills rådgivningstjeneste med flere konkrete verktøy.		TBA

Medlemmer

Grafill hadde ved årets slutt 1 590 medlemmer som fordelte seg på 1 315 stemmeberettigede medlemmer, 207 studentmedlemmer og 68 assosierte medlemmer.

Medlemstallet i 2022 gikk opp med 175 personer. Ordinære medlemmer gikk opp med 167, studentmedlemmer ned med 12 og assosierte gikk opp med 20 medlemmer.

Illustrasjoner: Are Edvardsen

Medlemsfordeler

Grafill har gode medlemsfordeler, både økonomiske og faglige. Vi jobber kontinuerlig for å forbedre medlemsfordelene ytterligere og for å kunne tilby gode faglige og økonomiske fordeler uavhengig av hvor i landet du befinner deg.

Faglige medlemsfordeler:

Et mangfold av faglige samlinger, møter, workshops og kurs avholdes årlig for å fremme fagene og kompetanse blant utøvere over hele landet.

Sosiale nettverk og mulighet til verv og engasjement i organisasjonen.

Innholdsrikt ukentlige nyhetsbrev.

Arbeidsplass i våre lokaler i Møllergata 39.

Filmer fra enkelte av vår arrangementer. Sjekk også med våre lokallag for flere medlemsfordeler.

Foto over: Hillevi Nagel

Foto under: Finn Staale Felberg

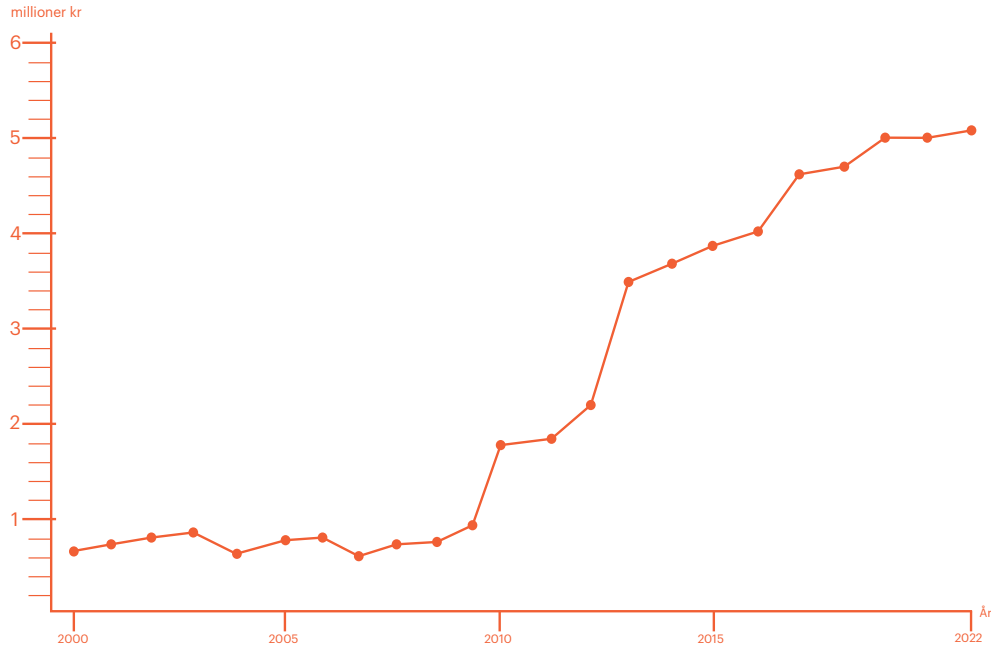
Økonomiske medlemsfordeler:

- Som medlem har du tilgang på inntil to timer juridisk hjelp fra Grafills advokat.
- Rådgivning og juridisk veiledning.
- Medlemspris på arrangementer.
- Mulighet for reisestøtte i forbindelse med arrangement i regi av Grafill.
- Leilighet på Vulkan i Oslo til medlemspris.
- Mulighet for to-ukers arbeidsopphold med leilighet og atelier i Grez-sur-Loing i Frankrike.
- Hotell til medlemspris på First Hotels.
- Opp til 20% rabatt på alle Scandic hoteller i Norge, Sverige, Danmark, Finland, Tyskland og Polen.
- Rabatt på arrangement i lokallag og faggrupper.
- En måned gratis tilgang på digitale kurs fra Utdannet.no.
- 15 % rabatt på regnskapsprogrammet Fiken.
- Frilans/frie yrker-pakke.
- Aksell gir den beste prisen de kan tilby på alle sine produkter.
- 10% rabatt på kunstartikler hos utvalgte Torsoavdelinger.
- 15% rabatt på nettbutikken Tudos.
- Rabatt på magasinet Nytt Rom.
- Opp til 25% på innramming av egne arbeider hos Artifix.
- 15% rabatt hos digitaltrykk hos KG Fosshagen i Stavanger.
- 20% rabatt på trykk hos CopyCat Trondheim.
- 20% rabatt hos Østerlie kunst og farve i Trondheim.
- Grafill-medlemmer får 12% rabatt ved påmelding til ED-Awards.

Stipend

Stipendene er et av Grafills viktigste bidrag til den faglige og kulturelle utviklingen innen våre fagområder i Norge.

* Uavhentede stipender som har utløpt legges til stipendpotten hvert år. Dette forklarer mindre fluktueringer i totalbeløpet. Det var færre uavhentede stipender fra forrige periode i 2021 enn tidligere år.

Stipendene er et av Grafills viktigste bidrag til den faglige og kulturelle utviklingen innen våre fagområder i Norge. Stipendenes formål er å gi økonomisk støtte til utøvere for å utvikle egen kreativ virksomhet, skape nye verk, forske på og formidle fagene vi forvalter.

Stipendordningen evalueres årlig og det ble ikke gjort store endringer i 2022. Vi forbedrer stadig kommunikasjon om stipend på Grafills nettside.

Vi gjennomførte i år igjen en «spørretime» der man kunne kontakte oss på mail, telefon eller via chat for å raskt få svar på sine spørsmål.

Deichmanstipendet er et samarbeid mellom Serieteket og Grafill, hvor fire stipendmottagere innen illustrasjon og tegneserie mottar stipend fra Grafill for å stille ut sine arbeider i Serietekets lokaler på Deichman Grünerløkka.

Stipendbehandlingen ble igjen gjennomført i Grafills lokaler i Møllergata, og komiteen jobbet gjennom alle søknader i løpet av de tre arbeidsdagene som var satt av.

Målsetting og bakgrunn

Stipendordningen til Grafill finansieres av de kollektive vederlagsmidlene vi mottar fra Kopinor og Norwaco samt av Bibliotekvederlaget. Retningslinjene for Grafills stipendordning må derfor gjenspeile lovgrunnlagene og retningslinjene for vederlagsordningene.

Kopinor- og Norwacomidlene er kollektive vederlagsmidler (opphavsrettsinntekter) fra bruk av vernet materiale på områder der Kopinor og Norwaco har avtaler. Disse avtalene gir brukerne en rett til å utnytte en bolk av opphavsrettigheter mot at det betales vederlag. Inntektene fra disse avtalene kan imidlertid ikke individualiseres. Det finnes for eksempel ingen eksakt oversikt over alle kopier som tas i skoleverket eller hvem som har rettigheter i disse kopiene.

Vederlagsmidlene fordeles derfor mellom de ulike organisasjonene etter hvilke rettigheter de representerer. Midlene Grafill mottar skal derfor kompensere hele det kollektivet av rettighetshavere som vi representerer: illustratører, tegneserieskapere, animatører, grafiske designere, digitaldesignere og tjenstedesignere, uavhengig av eventuell organisasjonstilknytning.

De kollektive midlene skal gå tilbake i det kulturelle økosystemet for å skape ny kultur, i form av kollektive tiltak (kurs, rådgivning, møteplasser e.l.) eller individuelle tiltak (direkte støtte, stipender etc.). Det bør imidlertid utvises varsomhet med å knytte bruken av midlene til utnyttelsen av arbeidet til den enkelte opphavsmann, ettersom tallgrunnlaget ikke er pålitelig nok til dette. Bibliotekvederlaget er et mer rendyrket kulturpolitisk virkemiddel hvor det eksplisitt fremgår i retningslinjene at bruken av midlene ikke skal knyttes til utnyttelsen av

arbeidet til den enkelte opphavsmann. De skal derimot stimulere skapende virksomhet til å arbeide videre med nye prosjekter.

Sammenfatningsvis bør derfor stipendmidlene benyttes på en måte som ivaretar et bredt spekter av utøvere innen våre felt gjennom å stimulere til økt aktivitet, produksjon og innovasjon, uten å skjele til hvilke enkeltutøvere som kan tenkes å ha generert midlene. Med et marked i endring bør derimot hovedstyret til enhver tid sørge for at retningslinjene for stipendordningen innrettes i samsvar med markedsutfordringene, utøvernes behov og Grafills strategi.

Etter Grafills vurdering fremstår det ikke på nåværende tidspunkt å være behov for endringer i retningslinjene for stipendordningen som følge av den nye loven om kollektiv forvaltning av opphavsrett.

Vurderingskriterier

Komiteen tildeler stipend og arbeider etter retningslinjer vedtatt av Grafills hovedstyre. Hver søknad blir nøye vurdert av komiteen, som ser på blant annet prosjektenes faglige kvalitet og gjennomføringsevne synliggjort med tidsplan, budsjett og beskrivelser. I tillegg vurderer komiteen alle søknader under ett med tanke på spredning; alle innen våre fagområder skal ha mulighet til å få støtte. Komiteen ser blant annet på prosjektmessig spredning og at det er variasjon i tildelingene. Som en landsdekkende organisasjon er det også viktig at både by og land er ivaretatt. I tillegg er alder og kjønn viktige parametere. Stipendkomiteen bestemmer selv hvordan kriteriene skal slå ut for den enkelte stipendtype.

Stipendtyper 2022

Prosjektstipend

Hensikten er å støtte realisering av forskning, utvikling, tiltak og/eller ideer innenfor Grafills fagområder. For større tildelinger vil stipendkomiteen prioritere prosjekter som kommer flere til gode og fremmer faget for et bredere publikum.

Prosjektstipend - Bildebok / Illustrert bok

Tilskudd til realisering av bildebok, illustrert bok, sakprosa, diktsamling og liknende.
8 stipend / 56 søknader

Prosjektstipend - Tegneserie

Tilskudd til tegneserier, tegneserieromaner og tegneseriebøker, både skjønnlitteratur og sakprosa.
15 stipend / 44 søknader

Prosjektstipend – Publikasjon annet

Tilskudd til realisering av ulike former for publikasjoner, kan være digital publikasjon, antologi, fagutgivelser, magasin, fanzine, katalog med mer.
10 stipend / 36 søknader

Prosjektstipend – Utstilling

Realisering av utstilling
4 stipend / 20 søknader

Prosjektstipend – Forskning, research, dokumentasjon

Tilskudd til forskning, research, fordypning og dokumentasjon.
2 stipend / 15 søknader

Prosjektstipend – Formidling

Tilskudd til gjennomføring av for eksempel foredrag, foredragsserie, workshop og kurs.
4 stipend / 11 søknader

Prosjektstipend – Utvikling av verktøy

Tilskudd til prosjekter som ikke faller inn under de andre prosjektypene, for eksempel film, animasjon, spill, brettspill og kortserie.
2 stipend / 6 søknader

Prosjektstipend – Annet

Prosjekter som ikke faller inn under de andre prosjektypene, for eksempel film, animasjon, spill, brettspill, kortserie, osv.
6 stipend / 26 søknader

Kompetanse- og fagutviklingsstipend

Tilskudd til egenutvikling gjennom fordypning, kompetanseheving, kurs, videre- og etterutdanning og liknende.
10 stipend / 31 søknader

Virksomhetsutviklingsstipend

Tilskudd til profesjonalisering i forbindelse med etablering og/eller videreutvikling av virksomhet innenfor Grafills fagområder.
7 stipend / 25 søknader

Etableringsstipend nyutdannet

Tilskudd for å lette overgangen til det profesjonelle yrkeslivet etter gjennomført utdanning på bachelor- eller masternivå innen Grafills fagområder. Etableringsstipend kan søkes inntil to år etter endt utdanning.
9 stipend / 29 søknader

Reisestipend

Tilskudd til reiser som fagrelatert seminar, festival, workshop, bokmesse eller studietur.
13 stipend / 36 søknader

Utstilling Grafills hus

Tilskudd til utstillinger i Grafills hus, for eksempel vise faglig nyskapning, presentere faget i et historisk perspektiv, eller på ulike måter synliggjøre den bredde og kompetanse utøvere besitter.
5 stipend / 18 søknader

Aktivitetsstipend Grafills hus

Tilskudd til aktiviteter i Grafills hus som for eksempel silketøy-workshop, visning av animasjon eller film, programvarekurs, fagquiz, tegnekveld eller andre relevante aktiviteter.
2 stipend / 9 søknader

Deichmanstipend

Hensikten er å vise mangfoldet av arbeider innen tegneserie og illustrasjon i lokalene til Deichman Grünerløkka/Serieteket, som huser landets eneste fagavdeling for tegneserier.
4 stipend / 6 søknader

Stipendkomité 2022

Stipendkomiteen velges av Grafills generalforsamling og består av fem fagpersoner med bred kompetanse innenfor fagområdene Grafill representerer.

Årets tildelinger ble gjennomført av Linn Eriksen, Kristin Roskifte, Kristian Pedersen, Eivind Stoud Platou og Åge Peterson. Linn Eriksen ble valgt som leder for komiteen.

Valgt på generalforsamlingen 2022

Linn Eriksen
Kristin Roskifte
Kristian Pedersen
Eivind Stoud Platou
Åge Peterson
Anna Fiske, første vara
Thomas Sørli Hansen, andre vara

Grafill har tidligere hatt et eget utstillingsutvalg i tillegg til stipendkomiteen. Utvalget ble i år lagt ned og oppgavene overført til stipendkomiteen.

Fra stipendkomitéen

En stor takk på vegne av komiteen for nok et spennende år med stipend-juryering. Som tidligere år har det vært dager med dypdykk i faglige diskusjoner, engasjerende og krevende arbeid!

I fjor så vi få søknader til utstillinger, det er så godt å se at dette har endret seg i år! Etter noen år med pandemi er vi tilbake til et engasjement rundt formidling og utstillinger.

Tildelinger 2022

Prosjektstipend - Bildebok/Illustrert bok

Vidar Flak,
bildebok Alfabetjakten, 80 000 kr

Hilde Hodnefjeld,
bildebok Georg og Gravers
begravelsesbyrå, 60 000 kr

Radha Pandey,
håndlaget bildebok Flora of Mughal
India, 70 000 kr

Ragnhild Brandal Hungnes,
illustrert bok Blackwave/Sorte Bølger,
50 000 kr

Henriette Tomter Osnes,
illustrert bok Ordenes hårreisende
hemmeligheter, 80 000 kr

Bendik Skotland Hansen,
illustrert roman Elli & Enter – På det
grønne taket, 80 000 kr

Jon Arne Berg,
illustrert bok Fargelegg kjente
kunstverk, 20 000 kr

Frøde Skaren,
bildebok Stories of Per, 80 000 kr

Prosjektstipend - Tegneserie

Didrik Magnus-Andresen,
tegneserieroman Einherjar, 80 000 kr

Annika Linn Verdal Homme,
tegneseriebok Bilde av en brennende
tesla, 80 000 kr

Cathrine Sandmæl,
tegneserieroman Jenter, 40 000 kr

Jens K. Styve,
tegneserie Cronin, 80 000 kr

Tim Ng Tvedt,
tegneserieroman Snakkebob, 75 000
kr

Even Skaranger,
tegneserieroman Navigatøren – Knust
Speil, 70 000 kr

Lars Fiske,
tegneserie Inspirasjoner, repetisjoner,
selvportretter, 80 000 kr

Martin M. Hvattum,
tegneserie Den siste hodeskallen og
Villvillmarka, 50 000 kr
Alejandra Aguilar Caballero,
tegneserieroman Shadowplay,
60 000 kr

Bendik Kaltenborn,
tegneserieroman Jenka, 80 000 kr

Viktor Gjøvåg Khoury,
tegneserieroman Oppteignelser fra
Kjellerdypet, 40 000 kr

Eivind Gulliksen,
tegneserie Koselig med katt, 75 000 kr

Espen Birkedal,
tegneserie Forlokkelsen, 50 000 kr

Eilif Grøn Hensvold,
tegneserieroman Post Utopia,
40 000 kr

Tore Strand Olsen,
tegneseriebok Hva er cartoon?,
60 000 kr

Prosjektstipend – Publikasjon annet

Qi Tan,
fanzine Mandarin forlag, 80 000 kr

Jan Erik Øvergård, avis
Kunsthøgskolens Fjeld-Ljom, 90 000 kr

Saralinn Hembre Singstad,
bok La Y stå! Kampen om Y-blokka – et
stykke Norgeshistorie, sett fra innsiden,
50 000 kr

Ida Aalen,
fagbok Digital produktledelse,
50 000 kr

Håkon Hoffart,
digital multimedieroman Gi Alle
Tillatelse, 80 000 kr

Johanne Lian Olsen,
fagbok Making better mistakes –
Everything is a prototype, 50 000 kr

Åshild Kanstad Johnsen, skissebok
Japanske utsnitt, 80 000 kr

Jelsen Lee Innocent,
publikasjon (be)ljonning, 71 000 kr

Fredrik Rysjedal,
digital tegneserie Lyden av Aurora,
100 000 kr

Oscar Grønner,
fanzine Hei hei / Gypsy woman,
30 000 kr

Henrik Kongsvoll Johansen, antologi
Antology of Alphabets, 50 000 kr

Prosjektstipend – Utstilling

Peder Bernhardt,
utstilling Bruno Oldanis tenkerom,
50 000 kr

Audun Lønning Gjerdi,
utstilling IR (arbeidstittel), 60 000 kr

Jon Arne Berg,
utstilling Et venn i nøden, 20 000 kr

Renate Thor,
utstilling Papirmaleri av resirkulert
papir, 50 000 kr

Prosjektstipend – Forskning, research, dokumentasjon

Alisa Rysaeva,
researchprosjekt Dark patterns Trick &
treat, 60 000 kr

Linn Hagen, research og
dokumentasjon A Diasporic
Exploration, 50 000 kr

Prosjektstipend – Formidling

Henrik Olsson,
samtaleserie om matindustrien og
design Tutti a tavola (alle til bords),
50 000 kr

Julie Søvik,
formidlingsserie Papir året rundt,
50 000 kr

Anna Tokle Amundsen, seminarserie
Designfaglige temaer,
80 000 kr

Benjamin Hickethier,
workshops, faglige samtaler, research
og publikasjoner Grafisk design og
demokrati: Formidling av det grønne
skiftet, 80 000 kr

Prosjektstipend – Utvikling av verktøy

Lone Varne,
digital planlegger for familier
med barn/unge med psykisk
utviklingshemming, 70 000 kr

Kjersti Corneliussen,
utvikle app Hjernelæring for psykisk
helse hos barn, 70 000 kr

Prosjektstipend – Annet
Sara Westergaard Karlsen,
musikkvideo Movies, Cars and
Heartbreak, 100 000 kr

Saurabh Kumar,
karakteranimasjon Familiar Despair,
37 000 kr

James Martin,
animert kortfilm Mutant World,
50 000 kr

Martin Erntsen,
animert tegneserieadaptasjon Sult,
100 000 kr

Kristoffer Caspar Damskau,
animert kortfilm Tempo, 100 000 kr

Morten Øverlie,
animasjon Extinct, 50 000 kr

Reisestipend
Linn Hagen,
Dypdykk i typografi, 15 000 kr

Marthe Strand Mourier,
animasjonsfestival i Frankrike, 11 000 kr

Lars Petter Storaker,
Gjennom europeisk designhistorie,
15 000 kr

Julie Søvik Søvik,
Forming, barn og familie i Japan,
15 000 kr

Kristian O. Gundersen,
Letterheads at Dingles, 15 000 kr

Annicken Stuler,
studietur utstillingsdesign Scotland,
15 000 kr

Mari Kanstad Johnsen,
Tokyo Art Book Fair,
15 000 kr

Kristina F. Bjerke,
Art Department Berlin, 10 000 kr

Ann-Kristin Stølan,
Tokyo Art Book Fair, 15 000 kr

Simon A. Kjær,
Tokyo Art Book Fair, 15 000 kr

Sverre Brand,
Montreal 2023, 15 000 kr

Anne-Mette Spilling,
Pentawards Packaging Festival,
15 000 kr

Eili Lindøe,
Washington – Innovasjon for alle,
15 000 kr

Aktivitetsstipend Grafills hus
Annelie Axén,
workshop Verdensbygging i science
fiction og fantasy, 60 000 kr

William Stormdal,
foredrag og programvarekurs Glyphs
ABC, 70 000 kr

Utstillingsstipend Grafills hus
Xueting Yang,
utstilling Et annet sted, 25 000 kr

Geir Goosen,
plakatutstilling Ytringsfrihet, likhet,
menneskerett og demokrati, 70 000 kr

Arve Båtevik,
utstilling Trygve Davidsen, 70 000 kr

Peter Knudsen,
videoprojeksjon Napoleons 1812
bokstavelig, 55 000 kr

Carl Gürgens,
utstilling og foredrag NORM (CH),
70 000 kr

**Utstillingsstipend Deichman
Grünerløkka**
Nanna Amstrup,
utstilling Artemis, 25 000 kr

Ole Fredrik Hvidsten,
utstilling Hvitsten Salong 2021 – fra
hage til hage, 15 000 kr

Trude Tjensvold,
utstilling Raud Volvo, 25 000 kr

Quentin Desveaux,
utstilling Oslo-spots, 25 000 kr

Kompetanse- og fagutviklingsstipend
Sissel S. Johannessen,
studieavgift etterutdanning – et
bredere strategisk perspektiv, 41 000
kr

Helene Brox,
fordypningskurs – farger veggmaleri,
34 000 kr

Nina Nordal Rønne,
videreutdanning – nordiske
bildebokskapere, 40 000 kr

Joachim Berg,
kursavgift – Toon Boom-kurs, 17 000 kr

Rut Gebretensae,
videreutdanning – designledelse,
50 000 kr

Per Ragnar Møkleby,
faglig fordypning –
reportasjeillustrasjon, 30 000 kr

Sissel Falch,
studieavgift etterutdanning – omstilling
og innovasjon, 43 000 kr

Marius Pålerud,
kursavgift – fargerådgiver, 28 000 kr

Annicken Stuler,
faglig fordypning – laserlek, 44 000 kr

Signe-Lill Valkvæ,
faglig fordypning – digital tegning,
26 000 kr

Virksomhetsutviklingsstipend

Maren Maren,
videreutvikle HeyPaperie –
Mikrotrykkeri & Broderingsstudio,
30 000 kr

Radha Pandey,
videreutvikle papirstudio, 30 000 kr

Sunniva Sunde Krogseth,
tilskudd iPad Pro, 27 000 kr

Nina Ansten,
videreutvikle Ansten Studio –
designtenkning og kunstformidling,
30 000 kr

Pia Benedikte Evensen,
videreutvikling av egen virksomhet
PBE, 30 000 kr

Alisa Rysaeva,
tilskudd utstyr VR-maskin, 30 000 kr
Jørgen Brynhildsvoll,
tilskudd utstyr Smuss Studio –
bokdesign, 30 000 kr

Magnus Voll Mathiassen,
tilskudd 3D-skriver 2D til 3D,
30 000 kr

Etableringsstipend nyutdannet
Christine Tjore Lervåg, nødvendig
utstyr stop-motion, 30 000 kr

Lotta Köhler,
etablering egen virksomhet, 30 000 kr

Henrik Myrvold,
etablering egen virksomhet, 30 000 kr

Halvor Hustveit Mjaugedal,
etablering og nødvendig utstyr,
30 000 kr

Sander S. Pedersen,
nødvendig utstyr, 30 000 kr

Emil Lewe,
etablering egen virksomhet, 30 000 kr

Lina Gröhn,
profesjonalisering egen virksomhet,
30 000 kr

Sara Frammarsvik Andersen, etablering
egen virksomhet, 30 000 kr

Araiz Mesanza,
etablering egen virksomhet, 30 000 kr

Juridisk bistand til medlemmer

Illustrasjon: Dorte Walstad

Advokat Christian Wadahl Uhlen begynte 1. mars 2018 som organisasjonsadvokat i Grafill. Uhlen har juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo og Master of Laws (LL.M.) fra King's College London, med spesialisering i opphavsrett. Han har lang erfaring som rådgiver og advokat innen opphavsrett og bistand til kunstneriske utøvere.

6. oktober 2021 begynte Marie Grønvik som advokatfullmektig i Grafill. Grønvik har master i rettsvitenskap fra Universitetet i Oslo, i tillegg til en bachelorgrad i sosialt arbeid. Hun har blant annet arbeidsrettslig spesialisering og erfaring som juridisk rådgiver i fagforening.

Organisasjonsadvokatene har styrket organisasjonens generelle juridiske arbeid og utvidet tilbudet med juridisk bistand til våre medlemmer. Medlemmer i Grafill kan få inntil to timer gratis rådgivning per sak, og de kan ta direkte kontakt med advokatene i saker om avtaleinngåelse, avtalebrudd, arbeidsrettslige spørsmål, opprettelse av selskap, opphavsrett eller

andre juridiske utfordringer knyttet til virksomheten som utøver innenfor våre områder. I særskilte tilfeller kan det etter nærmere avtale gis bistand utover de to timene, mot en egenandel.

Ikke-medlemmer kan også ta kontakt for svar på enkle generelle spørsmål.

I løpet av 2022 har Grafills advokater ytt nærmere 570 timer juridisk bistand, hvorav 17 timer er ytt til ikke-medlemmer og det resterende til medlemmer. Av bistanden som er ytt til medlemmer, utgjør enkel bistand uten opprettelse av sak 250 timer, mens det øvrige (ca. 300 timer) er bistand i rundt 50 saker av mer omfattende karakter (avtaleutforming, forlikssdrøftelser, forhandlinger, møter, innledende prosesshandlinger mv.).

Det ble i 2022 fakturert medlemsbistand for 46 500 kr.

Rådgivning konkurranser og anbud

Gjennom året har administrasjonen fortsatt sitt arbeid med å påvirke for bedre og riktige rammer og vilkår ved kjøp av illustrasjon- og designtjenester. Vi opplever en økende etterspørsel etter rådgivning i forkant av utlysninger, og administrasjonen har vært i dialog og deltatt i møter med flere store aktører som ønsker innspill på utlysninger før de legges ut offentlig. Vi opplever at det er en større forståelse for kompleksiteten i innkjøp av designtjenester og at det er flere som ser behovet for fagkompetanse ved innkjøp av denne type tjenester.

Grafill utvikler stadig området «anbudskonkurranser» på grafill.no og dette arbeidet videreføres i 2023.

Politisk arbeid for bokillustratører

Dette prosjektet har vært høyt prioritert også i 2022. Det er jobbet videre med tiltakene i «Handlingsplan for utøvere som jobber med bøker» (2018–2021), og det rapporteres på arbeidet under et eget punkt på alle hovedstyremøter. For å sikre kontinuerlig illustrasjonsfokus og fremdrift med tiltakene i organisasjonens hovedstyre, har Bjørn Ivar Thomassen fra faggruppen Grafill Illustrasjon fortsatt som styrets nestleder. Etter omleggingen av stipendordningen i 2019 ble det også i 2022 delt ut raust med stipendmidler til bildebøker, illustrerte bøker og tegneserieprosjekter i Grafills stipendordning.

Grafill har i lang tid arbeidet for endring av konkurranselovgivningen for å tillate kollektivt forhandle normal-kontrakter mellom forlag og illustratører. Vi har blant annet samarbeidet med NBK og professor dr. juris Erling Hjelmeng for å endre forskriften til konkurranseloven, som kun tillater slikt samarbeid mellom forlag og forfattere eller oversettere, men ikke mellom forlag og illustratører. I 2022 tok dette arbeidet en ny vending. Det var med stor glede Grafill kunne se at Kulturdepartementets forslag til ny boklov likestilte illustratører med forfattere og oversettere, helt i tråd med vårt forslag forut for høringen. Grafill leverte høringsinnspill til høringen 18.11.2022. Lovproposisjonen er nå til behandling i Stortinget.

Grafill har de senere årene lyktes med å bli en synlig og aktiv politisk aktør og pådriver for illustrasjon og

tegneserier hos Kulturrådet, Kulturdepartementet og i andre relevante sammenhenger – noe lovproposisjonen til bokloven tydelig understreker. Daglig leder, Lene Renneflott, deltar blant annet fast i kontaktutvalget for litteraturordninger i Kulturrådet, og vi spiller årlig inn til statsbudsjettet og til høringer som er viktige for våre medlemmer. I 2022 leverte vi for eksempel høringsinnspill til Kunstnerundersøkelsen.

Ved å bygge gode og nære samarbeid med kunstnerorganisasjonene og andre relevante aktører på litteraturfeltet har Grafill bidratt til at rettighetene og vilkårene for dem som skaper illustrasjon og tegneserier kontinuerlig løftes. Alle aktørene på forfatter-, oversetter- og billedsiden har i 2022 fortsatt å støtte opp om Grafills arbeid for opphavere som jobber med bokillustrasjon og tegneserier.

Grafill har i 2022 fortsatt sitt arbeid for en dobling av tegneseriepotten i Kulturrådet. Grafill påtok seg blant annet koordineringsansvaret for en ressursgruppe innen tegneseriefeltet initiert på Oslo Comics Expo, noe som ledet til flere aviskronikker. Grafill Tegneserie og daglig leder gjennomførte også et møte med statssekretær Odin Adelsten Aunan Bohman 13. juli 2022 for å argumentere for økte midler til Kulturrådets innkjøpsordning for tegneserier. Denne saken har Grafill med flere gjort rede for i flere brev, møter og høringsinnspill til Kultur- og likestillingsdepartementet de siste årene. Som en oppfølging av møtet ønsket statssekretæren et notat som viser sammenheng mellom økt antall lesere og økt produksjon av tegneserier. Statssekretæren ba også om en kort innføring i tegneseriefeltet. Notatet ble levert 31. august 2022.

Som en følge av dialog mellom Kulturtanken og de relevante organisasjonene på litteraturfeltet, herunder Grafill, har Kopinor påtatt seg å klarere og forvalte rettigheter på litteraturområdet i Den kulturelle skolesekken. Marie Grønvik, advokatfullmektig i Grafill, følger opp dette arbeidet som er viktig for å sikre vederlag til illustratører.

Kommunikasjon

Grafill har en egen strategi for kommunikasjonsarbeid. Overordnet målsetting er å være en viktig ressurs for designere, illustratører og alle som har en tilknytning til visuell kommunikasjon, og å synliggjøre medlemmer, utøvere og fagene vi representerer. Vi skal også gjennom kommunikasjonsarbeidet fremme organisasjonens arbeid og aktiviteter, og på den måten skape en plattform for faglig fellesskap.

Vi informerer om medlemskap, forteller historier om fagutøvere, medlemmer, våre fagområder og visuell kommunikasjon, markedsfører Årets vakreste Bøker, Visuelt, Grafill-stipend, utstillinger og arrangement, opplyser om fagenes verdi og nytte, formidler om rettigheter og vilkår, tilbyr rådgivningsmateriell om lønn, kontrakter og annet nyttig innhold, inspirerer for faglig utvikling og synliggjør det politiske og juridiske arbeidet i organisasjonen.

Det kommuniseres i all hovedsak digitalt, og nettsiden grafill.no er vår største og viktigste informasjonskanal. Alt vi gjør av kommunikasjonsarbeid i andre kanaler skal lede folk til artikler og innhold på nettsiden. Det er et mål at grafill.no skal være et naturlig sted å oppsøke for å finne oppdatert og relevant informasjon om fagene og bransjen. Magasinet på nettsiden erstatter et papirmagasin, og siden oppstarten i 2012 har vi opparbeidet et innholdsrikt arkiv med intervjuer og featurestoff skrevet av frilansskribenter. Våren 2022 byttet vi til det mer GDPR-vennlige analyseverktøyet

Fathom. Av den grunn har vi kun brukerstatistikk på nettsiden for de siste åtte månedene av året, og tallene viser 80 200 besøkende, 241 300 sidevisninger og en gjennomsnittlig besøkstid på 1 minutt og 10 sekunder.

Grafill har to nyhetsbrev. Det ukentlige «Hallo fra Grafill» går til medlemmer, påmeldte, samarbeidspartnere og andre i vårt nettverk. Nyhetsbrevet formidler siste nytt fra Grafill og bransjen, og har en god åpningsrate på rundt 60%. Grafill har også et medlemsbrev som sendes ut et par ganger i året. Her formidles viktige saker som kun angår aktive medlemmer.

Sosiale medier er i konstant endring, og hvor vi er mest aktive endrer seg over tid. Vi har i dag kontoer på fire plattformer, men benytter mest Instagram/Story og Facebook. På begge disse har vi rundet 10 000 følgere.

Kommunikasjonsarbeidet utføres av seniorrådgiver Eva Boldermo Bergan. Daglig leder er organisasjonens ansikt utad og den som uttaler seg til pressen, i tillegg er hun en viktig bidragsyter. Ansatte i administrasjonen er også aktive i forhold til sine prosjekter. Frivillige i lokallag og faggrupper promoterer egne arrangement, som også Grafill sentralt hjelper til med å spre.

Foto: Grafill

Minneord til Morten Berner

Morten Berners spor vil alltid lyse i vår nasjonale illustrasjons- og designhistorie

Det er med stor sorg vi deler at Grafills tidligere daglige leder har gått bort. Med dette har vi mistet en av de visuelle kommunikasjonsfagenes første og største brobyggere.

Morten Berner var ikke selv fagutøver innen illustrasjon eller design, men arbeidet hans for fagene satte så klare spor at han mottok de fleste ærespriser som finnes innen våre fag likevel. Da han fikk den ærverdige Bokkunstprisen under Årets vakreste Bøker i 2007 for å fremme fagene og utgivelser av kvalitetsbøker, for sitt arbeid for opphavsretten og utøvernes rettigheter, for å koble illustratører og forfattere gjennom Ord & Bilde, for arbeidet med Nasjonalbibliotekets innkjøpsordning for originalillustrasjoner og mye, mye mer, var det ikke uten grunn at Grafills hovedstyre også kalte ham for «en sta pådriver for fagene».

Han fikk nemlig til vanvittig mye, Morten. Som det organisasjonsmenneske han var, jobbet han strategisk og planmessig for å bygge en solid, synlig, samlende og landsdekkende organisasjon for visuell kommunikasjon.

Snartenkt og taktisk god, lykkes han også å utnytte gode muligheter når de oppsto og han bygget stadig nye broer på tvers av fagfelt og interesser.

Det er ingen hemmelighet at Grafill oppsto som resultat av en ikke helt frivillig sammenslåing av Norsk Illustratørforbund (NIF) og Norske Grafiske Designere (NGD) i 1991. Da Morten ble ansatt som daglig leder, var organisasjonen fortsatt i støpeskjeen. Som tidligere informasjonsdirektør i Telenor Bedrift og generalsekretær i Norges husflidslag, tok Morten på alvor at en sammenslått organisasjon måtte bygges på felles grunn og felles mål. Samtidig måtte de klare det kunststykke å bevare egenarten der fagene og medlemmenes behov var forskjellige. Denne balansekunsten, kombinert med klare prinsipper for rettferdighet og representativitet, er nok grunnen til at han nøytt respekt og høy tillit, ikke bare fra organisasjonens tillitsvalgte, medlemmer og ansatte, men fra hele kunst- og kulturfeltet.

Født 14. november 1946 var Morten en ekte Oslo-gutt som vokste opp på Uranienborg. Av utseende ble han ofte sammenlignet med Edvard Munch, noe han hadde mye moro med – ikke minst da han ble spurt om å kle seg ut som kunstneren i forbindelse med en boklansering. For Morten var uhøytidelig. Til daglig gikk han i olabukser og selv om han satt bakerst i lokalet var han alltid rask til å løpe frem, slå av en prat og raust dele ut klemmer når medlemmer eller andre kom innom kontoret. Jeg lærte mye av Morten om å møte folk med varme og åpenhet.

Morten gikk fredelig bort 20. oktober 2022. Han ønsket ingen seremoni, men at de som vil kan gi en gave til kreftforeningen.

Det er med stor takknemlighet og vemod jeg skriver dette minneordet til Morten på vegne av hele organisasjonen her jeg nå sitter i hans stol og skal ta arven videre. Han var min første ordentlige sjef og aldri før eller siden har jeg fått så stor frihet, så mye ansvar og så god ryggdekning.

Hvil i fred nå, Morten, og takk for alt. Våre tanker går til dine aller nærmeste.

- Lene Renneflott, daglig leder i Grafill

Vederlags- ordninger

Vederlagsordninger

Kopinor

Grafill er en av Kopinors 23 medlemsorganisasjoner. Kopinor ble startet i 1980 og inngår avtaler om kopiering og annen bruk av åndsverk innenfor utdanningssektoren, offentlig forvaltning, kirker og trossamfunn, næringsliv og organisasjoner. Egne avtaler, blant annet med Nasjonalbiblioteket, gjelder digital formidling på internett. Gjennom Kopinors avtaler får brukerne enkel tilgang til kultur og kunnskap, samtidig som opphavere og utgivere får betalt for sine verk.

I 2022 var Yngve Slettholm Kopinors adm. direktør og Tom Remlov var styreleder.

Grafill mottok i 2022 18 193 058 kr i kollektive vederlag fra Kopinor (2021: 12 046 562 kr).

Kopinors samlede inntekter i 2022 var 412 mill. kr. Kollektivt vederlag til medlemsorganisasjonene beløp seg til 268 mill. kr, til utlandet 53 mill. kr. Videre ble det utbetalt 19 mill. kr i individuelle vederlag. I tillegg kommer avsetninger av ikke-fordelbare midler og av midler til fremtidig fordeling.

De største avtaleområdene er kommunesektoren (inkl. skoleverket) og høyere utdanning. Områdene er dekket av avtaler som utløper henholdsvis i 2025 og 2024. Kopinor har også avtale med Nasjonalbiblioteket om å legge ut digitaliserte bøker og tidsskrifter på internett.

I 2022 er det blant annet blitt arbeidet med nye retningslinjer for fordeling av vederlag etter innføring av lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett. Foreldet vederlag forvaltes nå etter nye prinsipper, hvor også medlemsorganisasjonene kan søke om midler.

Det har også i 2022 pågått forhandlinger i Kopinor om fordeling av 2020-vederlaget.

Representasjon i Kopinor

Styremedlem i Grafill, Cecilie Maurud Barstad, var i 2022 Grafills representant i Kopinors representantskap, med Grafills advokat, Christian Wadah Uhlen, som vararepresentant. På vegne av opphaverorganisasjonene på områdene foto, billedkunst, kunsthåndverk, illustrasjon og design var daglig leder i Grafill, Lene Renneflott, styremedlem, med Gyrid Garshol (NBK) som varamedlem.

Norwaco

Norwaco forvalter videresendingsrettigheter i audiovisuelle produksjoner på vegne av rettighetshaverne, og inngår blant annet avtaler med brukere av audiovisuelt innhold til arkiv- og undervisningsformål. I tillegg forvalter Norwaco privatkopieringskompensasjonen som bevilges over statsbudsjettet.

Grafill er én av 35 medlemsorganisasjoner i Norwaco. Vi var ikke representert i styrer eller utvalg i Norwaco i 2022, men administrasjonen følger arbeidet i Norwacos ulike sektorer.

I 2022 mottok Grafill Fond 543 678 kr i kollektive vederlag fra Norwaco, mot 531 561 kr i 2021. I tillegg er ca. 3,3 mill. kr i privatkopieringsmidler utbetalt fra Norwaco til Bono, som på vegne av blant andre Grafill forvalter den nye individuelle privatkopieringsordningen for visuelle verk. Av dette ble ca. 415 000 kr utbetalt individuelt til opphavere innen tegning/illustrasjon, og ca. 120 000 kr ble utbetalt til opphavere innen tegneserie.

Bibliotekvederlag

Bibliotekvederlaget er et kulturpolitisk virkemiddel forvaltet av Kulturdepartementet. Vederlaget beregnes ut fra antall enheter som er utgitt i Norge og som disponeres i offentlige bibliotek.

Vederlaget skal ikke være knyttet til bruken av arbeidet til den enkelte opphaver, men skal sikre opphaverne samlet et vederlag for den bruken allmennheten gjør av arbeidene deres i bibliotekene. Vederlagsmidlene skal fordeles slik at de stimulerer skapende virksomhet i form av individuelle utbetalinger (stipender e.l.) eller kollektive tiltak (kompetanseheving e.l.).

I 2022 mottok Grafill Fond 3 480 592 kr i bibliotekvederlag, mot 3 256 920 kr i 2021.

Aktiviteter

Årets vakreste bøker

Foto: Jørn Aagaard

Hvert år arrangeres Årets vakreste Bøker. Målsettingen er å løfte frem den visuelle delen av bokbransjen, samt å inspirere forlag, forfattere, grafiske designere og illustratører til å lage kvalitetsbøker i alle sjangre. Formålet med Årets vakreste Bøker er å hedre utøverne, men også skape blest om helhetstenkingen rundt bokproduksjon, der alle ledd fra forlag, forfatter, boktrykker, designer og illustratør har utøvd et håndverk av høy kvalitet som sikrer en rikere og bedre leseropplevelse.

Juryen består av fem utøvere og fagpersoner som besitter ulik kompetanse innen bokproduksjon, inkludert en utenlandsk juryrepresentant. Til sammen skal de være i stand til å vurdere alle aspekter ved bokutforming og -produksjon, og sikre et høyt faglig nivå på utvelgelsene. Juryen jobber i Grafills lokaler over tre innholdsrike og hektiske dager. Juryen for 2022 bestod av Ole Lund (juryleder), Ina Brantenberg, Magnhild Winsnes, Annette Helland og Lars Müller.

Påmeldingsfrist til konkurransen var 16. juni 2022. Totalt antall påmeldte bøker var 226. For innsendelse til konkurransen kostet det 600 kr per bok.

Prisutdelingen Årets vakreste Bøker og tildeling av årets Bokkunstprisvinner ble avholdt i Marmorsalen på Sentralen i Oslo torsdag 13. oktober 2022. Konferansier var Liv Gulbrandsen. Medlemmer i Grafill og NFFO (vår samarbeidspartner på fagdagen) og studenter

Foto: Jørn Aagaard

fikk gratis inngang, mens inngangsprisen for ikke-medlemmer var 300 kr. Totalt var det 165 personer som deltok på arrangementet, fordelt på 72 Grafill/NFFO-medlemmer, 58 ikke-medlemmer og 35 studenter.

Årets vakreste bok 2022

Årets vakreste Bok blir valgt ut blant vinnerne i Årets vakreste Bøker. Prisen for Årets vakreste Bok 2022 ble tildelt bildeboka Dyrene sover. Illustratør er Mari Kanstad Johnsen, grafisk designer ved Eller-med-a, og forfatter er Kjersti Annesdatter Skomsvold.

Bokkunstprisen 2022

Bokkunstprisen ble tildelt Kari Nordby, og prisen ble overrakt av Helge Persen, styremedlem i Grafill. Dette er en hederspris som gis til en person eller virksomhet som har gjort en særlig innsats for å fremme god bokkunst gjennom sitt arbeid med å formgi, illustrere, produsere eller utgi bøker. Det er Æresprisutvalget i Grafill som står for utvelgelsen.

Alle vinnerbøkene, og utvalgte arbeider av Bokkunstprisvinner, ble vist i Grafills lokaler i Møllergata 39 i perioden 3.-20. november 2022.

Martin Asbjørnsen og Jørn Aagaard hadde ansvar for design av trykksaker (invitasjoner, diplomer og katalog), utstillingskonsept og design av presentasjonen, som inneholdt alle vinnerarbeidene og ble vist på storskjerm under prisutdelingen. Konsertsystemer var til stede for å bistå Sentralen med det tekniske.

Arrangementet er økonomisk støttet av Den norske Forleggerforening. Andre samarbeidspartnere var Den norske Bokdatabasen.

Foto: Jørn Aagaard

Årets vakreste fagdag

For tredje år på rad arrangerte vi en fagdag i forbindelse med Årets vakreste Bøker. Fagdagen ble gjennomført tidligere på samme dag som prisutdelingen, i Grafills egne lokaler i Møllergata 39. Dette var et samarbeid mellom NFFO, Leser søker bok og Grafill. Overordnet tema for årets fagdag var sakprosa, og foredragene kretset rundt ulike problemstillinger knyttet til formgivning av bøker med tidvis teksttungt innhold.

Medvirkende på fagdagen var: Eivor Vindenes (Leser søker bok) som snakket om hvordan godt tilrettelagt design av sakprosa-bøker kan inkludere lesere som vanligvis faller utenfor, Therese Moe Leiner snakket mer generelt om å utforme sakprosa-bøker, Eivind Stoud Platou tok oss med tett på prosessen med arbeidet av sin prisvinnende bok, Den store klimaguiden, Stefania Malmsten gav oss et innblikk i sine arbeidsmetoder og tilnærming til formgivning av sakprosa- og kunstbøker, Tone Svinningen fortalte om hvordan hun tilnærmer seg utvelging av stilretning og illustrasjonsgrad i jobben som bilderedaktør, Shwan Dler Qaradaki gav oss en sniktitt på sitt kommende selvbiografiske bokprosjekt, Sarin. Salte kyss, og avslutningsvis fikk vi en panelsamtale mellom Trygve Riis Gundersen, Johanne Hjorthol, Øystein Vidnes og Marius Renberg hvor de tok for seg de tre store sjangerne innen sakprosa: biografi, historie og debatt.

Illustrasjon: Martin Asbjørnsen

Programmet ble satt sammen av Kristine Isaksen (NFFO), Trygve Riiser Gundersen (Forlaget Press), Henrik Haugan (Snøhetta), Eivor Vindenes (Leser søker bok) og Iwa N. Reiersen (Grafill).

I likhet med prisutdelingen var det billettsalg til fagdagen. Inngang kostet 100 kr for studenter, for Grafill/NFFO-medlemmer kostet det 200 kr og for øvrige kostet det 600 kr. Prisen inkluderte lunsj. Det var 63 deltakere, fordelt på 21 Grafill-medlemmer, 14 ikke-medlemmer og 2 studenter. Hele fagdagen ble livestreamet. Denne ble fulgt av 26 personer.

Visueltprisen

Visueltprisen premierer det fremste innen design, illustrasjon, animasjon og visuell kommunikasjon i Norge, og har som målsetting å inspirere til nytenkning, kreativitet og høy faglig standard. Både profesjonelle utøvere og studenter deltar.

Konkurransen presenterer det ypperste av arbeider innen grafisk design, illustrasjon, moving image og digital design med fokus på enkeltutøverne. Mottakerne av Visueltprisen hedres på prisutdeling, presenteres i Visueltutstillingen og i vinnerarkivet på grafill.no.

Påmeldingsfrist til konkurransen var 1. februar 2022. Konkurransen ble arrangert for 29. gang og vi mottok i alt 617 bidrag. Fordelingen av bidragene i de forskjellige hovedkategoriene var som følger: grafisk design: 288 bidrag, illustrasjon: 153 bidrag, digital design: 90 bidrag og moving image: 86 bidrag.

Innsendelse til konkurransen kostet 620 kr per innsendelse og 100 kr for studentkategoriene.

Juryarbeidet

Vi har fem juryer, og hver jury består av fem utøvere og har et viktig ansvar i å velge ut vinnerarbeidene. Disse valgene setter standarden for det faglige nivået innen norsk illustrasjon og designverden. Vi samlet alle 25 jurymedlemmene i Grafills lokaler over tre dager. På siste dag gjennomførte vi filming av gullkommentarene i et eksternt studio. Disse filmene har stor verdi både

Design: Also Known As

for mottaker av prisen og for utdanningsinstitusjoner og er viktige i arbeidet Grafill gjør for å ivareta utvikling og historien av faget.

Design og film

Vår designpartner på Visuelt var Also Known As, som vi har jobbet med de siste to årene under pandemien. Samarbeidet ble utvidet ett ekstra år for å kunne gjennomføre et fysisk arrangement med disse flinke utøverne. Vi jobbet tett med Even Suseg og Thomas Flått, som utarbeidet et konsept for Visuelt basert på en faglig vitaminpille i kombinasjon med psykedelisk estetikk som et bilde på en kreativ boost. Det ble et fargerikt og variert uttrykk som skapte en leken profil til all kommunikasjon og det visuelle universet for prisutdelingen. Also Known As stod også for film og klipp av alle årets gullkommentarer.

Prisutdelingen

Prisutdelingen gikk av stabelen torsdag 11. mai på Chat Noir med fullsatt sal. Vi samlet totalt 560 til prisutdeling og etterfest på Røverstaden. I tillegg ble prisutdelingen streamet og det var samlet små grupper for feiring rundt i landet.

Vi hadde med oss Steinar Sagen som loset oss gjennom kvelden. Det ble vist over 50 filmer, bestående av blant annet presentasjonsfilm av hver jury og film for hver av gullvinnerne. Best of Show 2022 gikk til Christian Bloom for praktverket BLOOM 2016–2020. Klassikerprisen ble delt ut på et eget arrangement i Grafills lokaler under Visueltutstillingen.

Årets klassikerprisvinner, Ashley Booth, ble også hedret til stående applaus.

Siden 2015 har Grafill samarbeidet med IxDA Oslo om IxDAs hederspris. I 2022 gikk denne til Heydays, Tight og Folio for digitale tjenester som hjelper gründere.

Deltagelse på prisutdelingen kostet 1000 kr for medlemmer, 1800 kr for ikke-medlemmer og 500 kr for studenter/honnør. Det var 276 medlemmer, 207 ikke-medlemmer, 27 studenter/honnør og 54 inviterte gjester/æresmedlemmer.

Foto: Alex Asensi

Visueltutstillingen

Visueltutstillingen ble vist hos Grafill i Møllergata fra 23. juni til 4. september.

Vi hedret årets Klassikerprisvinner i forbindelse med utstillingen onsdag 1. september. Klassikerprisen 2022 ble tildelt Ashley Booth. Grafill inviterte til en samtale med Booth og Rachel Troye.

Klassikerprisen deles ut av hovedstyret i Grafill, og ble første gang delt ut i 2002. Hedersprisen tildeles faglige utøvere som har holdt høy kvalitet og vært av stor betydning for sitt fag gjennom mange år.

I tillegg til alle vinnerarbeidene kunne man fordype seg i arbeider fra Ashley Booths mangeårige virke.

Utstillingen ble godt besøkt av både utøvere, studenter og forbipasserende.

Visueltvinnere til Bergen

I år ble også gullvinnerne fra Visueltutstillingen stilt ut i Bergen. Utstillingen ble vist på Bergen Designfestival den 16.-20. november. Dette var på initiativ fra Grafill Bergen, i samarbeid med Bergen Designfestival.

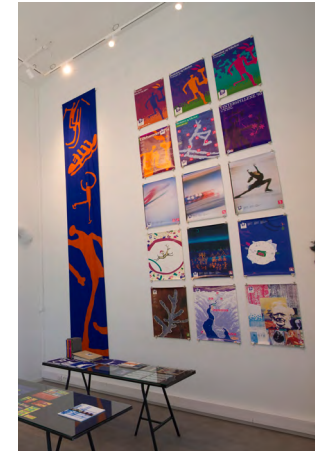

Foto: Alex Asensi

Utstillinger og aktiviteter i Grafills hus

Endelig kunne vi åpne opp Grafills hus i 2022! Etter pandemi og flytting av lokaler i 2020 og 2021, fikk vi i 2022 gjennomføre utstillinger og aktiviteter i Møllergata 39 uten restriksjoner. Det ble gjennomført elleve utstillinger, fem Earlynerd, to markeder, tre workshops, to foredrag og tre webinarer.

Foto: Alex Asensi

Grafills hus

I 2022 har vi jobbet for å etablere Møllergata 39 som en møteplass for bransjen, med utstillinger, foredrag, kurs og workshops med mere. Våren 2022 jobbet vi sammen med designbyrået Metric med å lage et wayfinding-system for lokalet vårt. I den sammenheng fikk Møllergata 39 navnet Grafills hus. Lokalene inneholder administrasjonens kontorer, to kjøkken, et stort utstillingsområde med mulighet for 100 personer sittende i kinooppsett for foredrag og filmvisninger, to møterom som medlemmer kan låne og en arbeidsstue for våre medlemmer. Ved utstillingsåpninger eller liknende aktiviteter har lokalet kapasitet opp til 200 mennesker.

Utstillinger

I vårt flotte utstillingslokale i Grafills hus vises både bredden til fagene våre og det dykkes ned i de mer marginale uttrykksformene. Vi har flere og varierte stipendutstillinger hvert år, vinnerne av konkurransene Visuelt og Årets vakreste Bøker stilles ut, og i tillegg har vi mindre pop-up-utstillinger. Vi er også så heldige å få bruke glasshjørnet i byggets første etasje – et luftig utstillingsrom med store vinduer og en vegg som strekker seg over to etasjer. Dette rommet blir flittig brukt av utstillere.

Foto: Jon Gorospe

Faglig program

Vi ønsker at Grafills hus skal være et sted for å formidle og debattere faglig innhold. Programmet settes sammen av Grafill og våre faggrupper og lokallag – alt fra foredrag med flinke og kunnskapsrike folk i bransjen, til workshops, fagprat, visning av animasjon og film, programvarekurs, fagquiz, tegnekveld, julemarked og mye, mye mer. Det er også mulig å søke om aktivitetsstipend, og i 2022 ble det utført tre stipendaktiviteter her hos oss.

Earlynerd

Vi inviterer til en faglig start på arbeidsdagen med en serie frokostmøter. Her setter vi søkelyset på relevante temaer som opptar bransjen. Tidligere Earlynerds har hatt tema som miljø og digital forsøpling, redesign og nye identiteter for blant annet NSB, Nasjonalmuseet og Oslo kommune, arbeidslivstematikk som hjemmekontor, overgang fra skolebenk til eget byrå, presentasjonsteknikk og mye, mye mer. Earlynerd starter klokken 08.00 med rundstykker og kaffe. Tidlig nok til at du rekker inspirasjon og påfyll før arbeidsdagen er i gang. Start dagen hos oss!

Arbeidsstue og møterom for medlemmer

Medlemmer hos oss er hjertelig velkomne til å bruke Arbeidsstua i Grafills lokaler når de trenger et sted å jobbe noen timer eller kortere perioder. Vi har også to møterom som kan lånes ved behov.

Illustrasjon: Klevgaard

Utstillinger

Illustrasjon: Andreas Emil Lund

7-30.januar: Don Giorno al Forno av Andreas Emil Lund

Med utstillingen Don Giorno al Forno ønsket Andreas Emil Lund å bruke galleriets muligheter for å skape et narrativ. Dette var Lunds første soloutstilling og innebar illustrasjon, skulptur, animasjon og masse hermetikkk. Bakteppet for utstillingen er å kritisere tankene om en idealmann, samfunnets suksesskriterier og utfordre foreldre til å la barna sine ha egne drømmer, i stedet for å arve deres. Mest av alt skal det imidlertid være en god opplevelse.

Besøkende: 100

4.-13. februar: Et kritisk blikk

Hva skjer når designstudenter retter kritisk søkelys mot sitt eget fag? Tredjeårsstudentene på bachelor i grafisk design ved Høyskolen Kristiania / Westerdals har gått på jakt etter uheldige normer og praksiser i designbransjen, designutdanning og andre deler av faget. Resultatet ble vist frem hos Grafill i form av en utstilling.

Besøkende: 100

17. februar–20. mars: Typografiske begreper illustrert av Ane Thon Knutsen

Et knippe norske designere, med ulike tilnærminger til faget grafisk design, har gjennom en periode på nesten to år blitt invitert inn i Ane Thon Knutsens boktrykkeri i Oslo for å diskutere typografi i praksis. Hver deltager har valgt et begrep som har blitt illustrert på én

Foto: Jon Gorospe

arbeidsdag med bruk av tradisjonelt boktrykkutstyr, uten nødvendigvis å ha erfaring med teknologien fra før. Resultatet av prosjektet ble vist hos Grafill.

Besøkende: 150

24. mars–24. april: Kreativt inferno av Lars Aurtande

Lars Aurtande stilte ut et retrospektivt utvalg av sitt kreative inferno. Hans univers har bestandig vært preget av mystikk og til dels mørk og satirisk humor som publikum her fikk mulighet til å bevege seg inn i.

Besøkende: 200

28. april–29. mai: Den nye typografien i Skandinavia av Trond Klevgaard

Utstillingen Den nye typografien i Skandinavia var en sjelden anledning til å se samlet 100 eksempler på skandinavisk typografi fra 1920-, 30- og 40-tallet. Alle er eksempler på, eller tolkninger av, mellomkrigstidens «nye typografi».

Besøkende: 250

12.–29. mai: Sniktitt

Etter tre intense år på Kunsthøgskolen i Oslo var det bare én utfordring som gjensto for studentene i BAG13 før de skulle innta yrkeslivet med storm: Nemlig bachelorprosjektet. Fire måneder med frie tøyler har utløst et mangfold av kreative konsepter, og studentene ønsket velkommen til et lite innblikk i prosessen bak avgangsprosjektene. Studentene stilte ut animasjonsfilmer, tresnitt, tegneserier, brettspill, fanziner, bøker og mer.

Besøkende: 100

23. juni–4. september: Visueltutstillingen

Alle veggene hos Grafill ble tatt i bruk for å vise frem vinnerarbeidene i Visuelt. Her kunne de besøkende se det beste av grafisk design, illustrasjon, moving image og digital design. I utstillingen ble også arbeider av årets Klassikerprisvinner, Ashley Booth, vist frem. Denne hedersprisen deles ut av hovedstyret i Grafill, og går til en utøver som har holdt høy faglig kvalitet og vært av stor betydning for sitt fag gjennom mange år.

Besøkende: 1 300

8. september–2. oktober: Fakler og Lanterner – Billigbokens ansikt av Thomas Karlsen og Saralinn Hembre Singstad

Fakkel- og Lanterne-seriene ble utgitt av Gyldendal Norsk Forlag i tidsrommet 1961–1987 og var en sentral del av den såkalte billigbokrevolusjonen.

I løpet av denne tiden ble en stor gruppe designere, illustratører og kunstnere engasjert i produksjonen av de 1 131 utgivelsene som står igjen som en viktig og noe underkommunisert del av norsk grafisk design- og illustrasjonshistorie. Utstillingen viste en nesten komplett samling av alle Fakkel- og Lanterne-bøkene. I sammenheng med utstillingsåpningen ble også boken Fakkelen er tent! – Den norske billigbokrevolusjonen av Tor Eystein Øverås lansert.

Besøkende: 950

6.–30. oktober: BILLY – et lite fremtidsbibliotek for design av Thea Urdal

BILLY ønsket å invitere inn til en kollektiv bygging av et lite fremtidsbibliotek for design. BILLY var et midlertidig leserom i glassrommet på Grafill. BILLY ønsket å bidra til alternativ historiefortelling og sette søkelys på såkalt radikal katalogisering, nysgjerrighet, privilegier, spekulativ design, det inkluderte og det utelatte.

Besøkende: 50

3.–20. november: Årets vakreste Bøker 2022

Alle vinnerbøkene i Årets vakreste Bøker 2022 ble stilt ut i Grafills lokaler. I utstillingen vistest også arbeider av Bokkunstprisvinner Kari Nordby. Årets vakreste Bøker hedrer den visuelle litteraturen og bøkernes formgivere, i 2022 ble 45 bokutgivelser premiert i konkurransen.

I sammenheng med utstillingsåpningen hadde Aslak Gurholt og bokkunstprisvinner Kari Nordby en samtale. Besøkende: 400

Foto: Alex Asensi

1. desember–8. januar (2023): Alle tiders av Oscar Grønner

I utstillingen Alle tiders har Oscar Grønner tatt utgangspunkt i uferdige skisser laget over en lengre periode til ulike personlige og kommersielle prosjekter. Resultatet er 16 arbeider bestående av silketrykk, collager og tegninger på papir. Samlingen av verkene viser en kontinuerlig utvikling av uttrykk og stiler over tid hvor han eksperimenterer med ulike teknikker, former og farger. Den personlige, humoristiske og emosjonelle nerven som kjennetegner Grønners arbeider går igjen i motivene.

Besøkende: 350

5. januar: Informasjonsmøte om Visuelt og Hedersprisen fra IxDA

IxDA Oslo og Grafill inviterte til nettmøte for å fortelle mer om konkurransen og Hedersprisen fra IxDA som deles ut i forbindelse med Visuelt. Her kunne en møte fagleder i Grafill, jury-medlemmer og tidligere vinnere.

1. februar: Gratis webinar for våre medlemmer: Gjør regnskapet enkelt!

Fiken holdt gratiskurs spesifikt for våre medlemmer. Webinaret var en introduksjon til Fiken og krevde ingen forhåndskunnskaper om Fiken eller regnskap for øvrig.

20. april: Webinar med Fiken om årsavslutning og skattemelding

Fiken holdt webinar for medlemmer som har enkeltpersonforetak og skal gjøre ferdig 2021-regnskapet. Gjennomgangen varte i omtrent 45 minutter og det var mulig å stille spørsmål etterpå.

21. april: Earlynerd: Hvordan bedømmer vi god design?

Grafill inviterte Danny Larsen, Renata Barros og Nicklas Haslestad til en samtale om hvordan det er å sitte i Visuelt-juryen. Dette var ikke ment som en «sneak peak» på vinnerne i årets konkurranse, men en uformell prat med tre flinke folk om deres meninger og opplevelser.

20. mai: Earlynerd: Typografi fra avantgarde til bransje

Trond Klevgaard kom for å snakke om hvordan den nye typografien i Skandinavia gikk fra å være et kunstnerisk eksperiment til integrert del av typografisk praksis. Med utgangspunkt i gjenstander fra utstillingen Den nye typografien i Skandinavia, og med argumenter hentet fra boken The New Typography in Scandinavia, gav Trond Klevgaard oss et innblikk i en hittil underkommunisert del av grafisk designs historie.

24. mai: Earlynerd: Designers without limits

Hva skjer når flinke folk får muligheten og ressursene til å realisere sine personlige prosjekter? Grafill inviterte tre designere som tar oss med gjennom opp- og nedturen med prosjektene sine, gjennom innovative teknologier, og mer enn bare et par dråper blod, svette og tårer. Designerne som fortalte om prosjektene sine var Ingri Skogsrød, Jelmer Verhoog og Lena Tønseth, som alle jobber for Sopra Steria.

2. juni: Earlynerd: NRK + Typotheque = ny font!

NRK og Peter Bil`ak og Nikola Djurek fra Typotheque fortalte om utviklingen av NRKs nye font, i sammenheng med NRKs nye designprofil. NRKs nye designprofil er drevet fram av de store endringene i medielandskapet det siste tiåret. For NRK gir det både en helt ny konkurransesituasjon og en stor organisatorisk endring, der riksringkasteren i mye større grad er en teknologibedrift som selv utvikler de plattformene publikum får innhold fra.

11.-12. juni: Grafills sommermarked

Grafill arrangerte sommermarked med 17 illustratører og designere. På sommermarkedet kunne du få tak i unike produkter og originaler. Det ble solgt plakater, bøker, trykk, tegneserier, fanziner og mye mer. Selgerne var som følger: Alyona Storm, Ashen Atelier, Børge Bredenbekk, Elisabeth Høyer, Erlend Nicostratos Stavadahl, Kasia Wiercinska, Katerina Kokkini, Laura Marian Valencia, Linda Heggen, Martine Falkeid Kommedal, Oda Margrethe Lilleaasen, Qi Tan, Silje Züleyha Grimsøen, Therese Kristiansen, Thomas Falla Eriksen, Vivi Maidanik og Windy Ka Ying La.

Foto: Alex Asensi

31. august: Earlynerd: Satiretegning – en undervurdert politisk kraft?

Marie Sørheim og Christian Bloom hadde en samtale på Grafill om satiretegningens politiske kraft og avistegnernes betydning i dagens medielandskap.

1. september: En kveld med Klassikerprisvinner Ashley Booth

Vi inviterte til en hyggelig kveld med Klassikerprisvinner Ashley Booth. Her kunne deltakerne bli bedre kjent med hennes mangeårige og spennende yrkesliv gjennom en samtale mellom Ashley og Rachel Troye fra AHO.

16. september: Oslo Kulturnatt: Tegn og Tull

Oslo kulturnatt er en dugnad som gjør at alle igjen får oppleve det fantastiske kulturlivet i Oslo – helt gratis. Vi inviterte til både tegnekveld og utstilling hos Grafill i Møllergata 39.

3. september: Fotobokfestival: Workshop med Line Bøhmer Løkken i Multipress forlag

I sammenheng med Oslo Fotobokfestival, ble det arrangert en workshop med Line Bøhmer Løkken. Dette var et samarbeidsprosjekt med Forbundet Frie Fotografer, som også holder til i Møllergata.

23.–24. september: Post Design Tangle

Post Design-festivalen ble arrangert hos Grafill i samarbeid med faggruppen Grafill Grafisk design.

Festivalen foregår på tvers av de nordiske landene, i flere byer, der deltakere kan dele erfaringer og lære av hverandre.

26. september–1. oktober: Glitter Mountain School med Cecilie Barstad

Glitter Mountain School ble startet i 2020 av Cecilie Barstad, med mål om å tilby kunst- og designverksted og foredrag til illustratører, designere og håndverkere. Det første programmet er støttet av Grafills aktivitetsstipend og ble lansert i september 2022 med monotypi, foredrag, yoga-kroki og tegneklubb i Botanisk Hage.

13. oktober: Fagdag om sakprosa – Årets vakreste Bøker 2022

Fagdagen ble gjennomført tidligere på samme dag som prisutdelingen, men første gang i Grafills hus. Dette var et samarbeid mellom NFFO, Leser søker bok og Grafill. Overordnet tema for årets fagdag var sakprosa, og foredragene kretset rundt ulike problemstillinger rundt formgivning av bøker med tidvis teksttungt innhold.

14. oktober: Speedfriending x Arbeidslivet – Verdensdagen for psykisk helse

Speedfriending og Grafill inviterte til afterwork speedfriending i Grafills hus. Her kunne deltakerne komme i kontakt med spennende og hyggelige mennesker, og få nye impulser. Speedfriending har arrangert over 200 arrangementer over hele Norden, med stor suksess. Dette arrangementet var imidlertid ekstra spesielt, da det var et samarbeid med Verdensdagen for psykisk helse, som i 2022 handlet om å skape flere meningsfulle møteplasser mellom ulike mennesker.

18. oktober: Earlynerd: ANTI om lansering av identiteter, journalistikk og pengebruk

ANTI kom til oss for å dele tanker rundt lansering av identiteter, journalistikk og pengebruk. Teamet som har jobbet tett sammen om Forskningsrådets nye visuelle identitet presenterte også hele veien fra tidlig konseptstadium til endelig verktøykasse og alle uttak på veien.

26. oktober: Spooky tegnekveld på Grafill

I samarbeid med Blank Page, som arrangerer ukentlige tegnekvelder, inviterte Grafill Illustrasjon til allehelgensakt med modeller i Halloween-kostymer.

27. oktober: Digital Earlynerd: BILLY – Alternativ historiefortelling

Det lille fremtidsbiblioteket BILLY ønsket å åpne for en kritisk drøfting av biblioteket som institusjon, format og sted for kunnskapsdeling – samt utgangspunkt for designresearch. Samtalen mellom Thea Urdal og Johanne Gullberg handlet om radikal katalogisering og viktigheten av alternativ historiefortelling – i en tid hvor algoritmer i stor grad bestemmer hva slags informasjon vi får med oss. Denne Earlynerden var digital, men ble sendt fra utstillingsrommet i Grafills hus.

1. november: Fight Night: AI illustration – Exciting tools or new competition?

Grafill tester ut sitt nye konsept Fight Night. Gjennom Fight Night ønsker vi å åpne opp for diskusjoner rundt forskjellige temaer som er aktuelle for bransjen. Her kan både publikum og debatt deltakere rope ut meningene sine og spørre spørsmål, i et trygt og lekent forum, der alle er velkomne. Første debatt ut var om kunstig intelligens og hvordan det kan påvirke bransjen vår i fremtiden. Deltakere var som følger: Stener Torgersen Vaagland, Michael Puntschuh, Sam Bannister, Anders Nærø Tangen, Jonatan Austigard og Marius Renberg.

Illustrasjon: Emil Johnsen Ellefsen

4. november: Earlynerd: Hvordan skal vi merke retusjert reklame?

Høsten 2022 ble det lansert nye regler for merking av retusjert reklame. Hva betyr dette for deg som jobber med design eller markedsføring? Erica Yvonn Jungblut og Ingvild Olsen fra Forbrukertilsynet kom til Grafills hus og fortalte mer om reglene og hvordan de håndheves. Her kunne deltakere også stille spørsmål til Forbrukertilsynet.

8. november: Earlynerd: Hvordan bygge en organisasjonskultur som foster kreativitet?

Gjennom en paneldebatt belyses og diskuteres hva som påvirker og stimulerer en organisasjonskultur som inspirerer til kreativitet: Fra faktorer som utfordrende arbeidsoppgaver, autonomi, omgivelser, kolleger, anerkjennelser, støtte, motivasjon og ledelse til kommunikasjon generelt. Diskusjonen ble ledet av Torgeir Hjetland, med paneldeltakerne Janicke Sæther, Lars Kjelsnes, Nicklas Haslestad og Tonje Jæger.

Foto: Jon Gorospe

15. november: Earlynerd: Hvordan designer man et nabolagshotell?

Sommerro på Frogner i Oslo er et historisk byggverk, forvandlet høst 2022 til hotell, bad og kulturscene. Hvordan utvikler man et identitetssystem for et så komplekst hus? Designstudioet Bielke&Yang har løst oppgaven i samarbeid med illustratør Bendik Kaltenborn. Morten Håvik i Bielke&Yang kom til Grafills hus for å dele sine erfaringer fra et komplekst og lærerikt prosjekt.

26.–27. november: Grafills julemarked 2022

Grafills julemarked er en unik mulighet til å finne spesielle og særegne julegaver fra våre fagområder, som plakater, trykk, notatbøker, magasiner, tegneserier, fanziner, julepapir med mer, skapt av illustratører og designere. I år var det hele 29 selgere på markedet og over 1 300 besøkende.

12. desember: Earlynerd: Will machines inherit the earth?

Rett før jul arrangerte vi en panelsamtale om kunstig intelligens og hva konsekvensene kan være for bransjen vår. Panelet besto av Rosa Hernández, Boris Kourtoukov, Jens Brynildsen og Benedikte Wallace med vår egen Liz Ramsey til å lede samtalen.

Faggrupper

Grafill har fem faggrupper. Målet er å arrangere faglige foredrag, workshops, utstillinger og konkurranser, bidra med rådgivning til Grafill i fagrelevante og politiske spørsmål, samt rekruttere medlemmer innenfor sine fagområder.

Grafill Illustrasjon

Foto Grafill illustrasjon

Leder

Trond Ivar Hansen

Medlemmer:

Bjørn I. Thomassen
Anna E. Sæbjørnsen
David Stenmarck
Emil Johnson Ellefsen
Malin Hjorth
Martin Mauseth Hvattum
Villvin Gulbrandsrød
Zarina Saidova

Våren 2022 produserte vi en serie artikler under tittelen *Kunsten å skape en lang karriere som illustratør* hvor journalist Christina Skreiberg hjalp oss med å intervjuer Darling Clementine, Trond Bredesen og Kari Stai om deres liv som illustratører. Disse ble publisert i Grafill Magasin.

8. juni: Illustrasjons-crawl

Vi arrangerte illustrasjons-crawl hvor vi var innom Heiaklubben og byHands og avsluttet i Grafill sine lokaler med mikro-tegneri. Et veldig populært arrangement hvor både veteraner og nye illustratører dukket opp.

25. oktober: Illustrative Salon

Creating and Communicating Irony through Internet Memes Vi var med og støttet arrangementet *Creating and Communicating Irony through Internet Memes* på KHiO, som et ledd i deres serie *Illustrative Salon*.

26. oktober: Spooky tegnekveld

Vi arrangerte *Spooky tegnekveld* i Grafill sine lokaler. I anledning Halloween inviterte vi to modeller i spennende kostymer.

Grafill Animasjon og Motion design

Grafill Animasjon og Motion design har sponset Fredrikstad Animation Festival i 2022.

Fredrikstad Animation Festival er Nordens eldste og største animasjonsfestival, med røtter tilbake til 1994 og Animerte Dager i Oslo. En av grunnpilarene er vår nordisk-baltiske konkurranse for animert kortfilm. Hvert år inviterer festivalen kjente aktører innenfor den internasjonale animasjonsbransjen, og aktører fra kjente studioer som Pixar, Disney og Aardman har tidligere besøkt festivalen. Festivalen er en faglig arena for animasjonsbransjen, og er også viktig for studenter og utdanningsinstitusjoner innenfor animasjon, grafisk design og digital medieproduksjon.

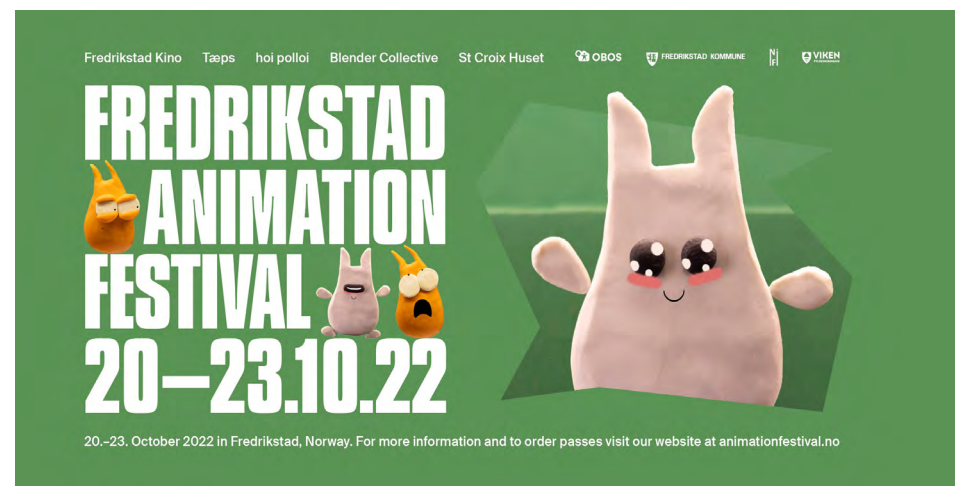
Leder

Yaprak Morali

Medlemmer

James Martin
Kim Holm
Sandra Anke Pilny-Lockertsen
Sigurd Kristiansen
Steph Hope

Foto Fredrikstad Animation Festival

Grafill Grafisk design

Illustrasjon: AtelierBrenda_

Leder

Henrik Hjorth Austad

Medlemmer:

Andrea Tjøsvoll
Shubham Mehra
Listya Amelia
Bjørnar Pedersen
Linn Hagen

4. april: Atelier Brenda

Atelier Brenda delte erfaringer fra sin praksis, som først og fremst er et samarbeid og rollespill hvor de fokuserer på grafisk design og kreativ retning. Det er en kontinuerlig interaksjon mellom det kognitive og det underbevisste. Deres tilnærming til grafisk design er formet av en kombinasjon av nostalgi, tradisjon, tidsånd og method acting.

22.-23. september: POST Design Tangle: Self

(samarbeid med POST Design og Podium)
POST Design Tangle er et designseminar som reiser rundt i Norden (Stockholm, Oslo, Helsinki og København) og hvor temaet «tangle» utforskes. I Oslo utforsket seminarets andre kapittel tanker om hvordan kroppen, den personlige identiteten og den situerte kunnskapen om selvet kan informere en kreativ, kunstnerisk praksis. Her hadde vi en workshop med Noam Youngrak Son og foredrag av Laurenz Brunner, Nushin Yazdani, Sophie Douala og Tenthaus.

Grafill Tegneserie

Illustrasjon: 148 Norske tegneserierskapere

Pågående: Politisk arbeid for å øke innkjøpsordningen.

Gjennom året har Grafill tegneserie deltatt på møter med Kulturrådet, og hatt møte med statsekretær Odin Adelsten Aunan Bohmann i Kulturdepartementet. Cha Sandmæl var med som talsperson for tegneserietegnere og leselyststrategi. Formålet er å skape politisk press for å få mer penger inn i innkjøpsordningen for tegneserier.

Arbeidet med å øke støtteordningene til tegneserier er et av hovedformålene til faggruppen for tegneserier i Grafill, og grunnen til at faggruppen i sin tid ble startet.

Juni: Grafill søknadskalender 2022

Det er ikke lett å finne ut av alle støtteordninger og søknadsfrister som finnes for tegneserieskapere. Derfor laget Grafill tegneserie en oversikt som ble gjort tilgjengelig digitalt, og delt ut som egen trykksak på Oslo Comics Expo.

Leder

Are Edvardsen

Medlemmer

Trond J. Stavås,
Therese G. Eide
Regine Toften Holst

15. juni: Oslo 24 timers tegneseriemaraton 2023

For åttende gang på rad arrangerte Grafill tegneserie i samarbeid med Deichman Grünerløkka Oslo 24 timers tegneseriemaraton. Maratonet samler 24 tegneseriskapere fra Norge på Serieteket i Oslo, der de over 24 timer må lage 24 sider med tegneserier hver.

Resultatet ble presentert på Oslo Comics Expo der alle som hadde fullført maratonet fikk overrasket et eget trykt hefte.

Tegneseriemaratonet har blitt til et av de viktigste uformelle møtestedene for tegneseriemiljøet i Norge og ikke minst noe som det står respekt av i miljøet.

16. juni: Grafill Fagdag

På fagdagen av Oslo Comics Expo arrangerte Grafill tegneserie et søknadsskrivingskurs for tegneseriskapere som varte i to timer.

På kvelden inviterte vi Grafill, NFFO og Illustrasjonsfondet til å informere om sine støtteordninger.

15. oktober: Bergen 24 timers tegneseriemaraton 2022

I samarbeid med illustrasjonsbutikken Blekk, linjeforeningen Raster og Grafill Bergen arrangerte vi det syvende tegneseriemaratonet i Bergen. Deltakerne var fra Kunst, Musikk og Design fakultetet i Bergen og tegneseriskapere bosatt i Bergen. Resultatet ble en bok på nesten 400 sider som ble presentert på Bergen Design-festival i November.

Foto: Per J. Olsen

Foto: Grafill tegneserie

Lokallag

Grafill har seks lokallag. Målet er å skape en lokal faglig møteplass, arrangere foredrag og utstillinger, være bindeledd for Grafill sentralt for lokale utøvere, utfordringer og forhold, samt rekruttere medlemmer lokalt.

Grafill Bergen

Leder

Steve André Skog

Medlemmer

Per Hanevik
Mario Urban Mannsåker,
Synnøve Ringstad,
Kim André Fladen,
Lina Tanita Leiva
Thale Josephine Mathiassen Meisfjord

24. februar: Hyggelig sosial sesongstart

Vi inviterte medlemmer, studenter og fagutøvere til bransjetreff på Kulturhuset i Bergen.

7. april: Foredrag med Atelier Brenda

Det belgiske designstudioet Atelier Brenda er et sammenslått alter ego for to kvinnelige designere – Nana Esi og Sophie Keij. Deres tilnærming til grafisk design er formet av en kombinasjon av nostalgi, tradisjon, tidsånd og metodeskuespill. Generelle temaer og tilbakevendende praksis er erfaring, forskning, omgivelsesdesign, drømmer, spiritualitet og den eteriske og lekne typografien.

26. april: Fra femte veggen til fjerde statsmakt: Christian Bloom

Du har kanskje sett tegningene hans i en avis, i en bok, på et platecover eller på nettet. Du har muligens til og med gått forbi en mur med et av hans kunstverk. Nylig kom en praktbok med mange av hans illustrasjoner. I samarbeid med Bergen Offentlige Bibliotek inviterte vi Christian Bloom til samtale med Eirin Eikefjord, politisk redaktør i Bergens Tidende.

1. september: Live stream av Grafill TV

Klassikerprisvinner Ashley Booth
Arrangementet ble holdt i Grafills hovedkontor i Oslo og streamet gjennom Grafill TV. Vi samlet medlemmer og andre fagutøvere i Bergen til en felles fag- og minglekveld på utestedet Salong i anledning markeringen.

Illustrasjon: OK Kontor

18. oktober: Live stream av Earlynerd

ANTI om lansering av identiteter, journalistikk og pengebruk.
Arrangementet ble holdt i Grafills hovedkontor i Oslo med live stream. Vi inviterte på frokost og kaffe hos OK Bodega.

14. oktober: Live stream fra Inscript Experimental Type Festival

Vi inviterte til visning av fredagsprogrammet fra Inscript Experimental Type Festival hos OK Bodega.

28. oktober: Designbar

I samarbeid med Design Region Bergen inviterte vi til bransjetreff på Kulturhuset i Bergen.

8. november: Live stream av Earlynerd: Hvordan bygge en organisasjonskultur som fostrer kreativitet?

Arrangementet ble holdt i Grafills hovedkontor i Oslo med live stream. Vi inviterte på frokost og kaffe hos OK Bodega.

Foto Steve André Skog

17.–19. november: Visueltutstillingen 2022 i Bergen

I samarbeid med Design Region Bergen ble gullvinnerne fra årets Visueltkonkurranse stilt ut under Bergen designfestival på Kulturhuset i Bergen.

18. november: Panelsamtale om designkritikk

Vi leser stadig kritikk av musikk, visuell kunst, litteratur og scenekunst i aviser og tidsskrifter. Men hvor finner man designkritikk? Hvem skriver det og hvem leser det? Og hvordan vurderes design når priser skal deles ut eller når mediene skriver om prosjekter som allmennheten viser interesse for? I samarbeid med Tekstallianse og Design Region Bergen inviterte vi til panelsamtale under Bergen Design Festival. I panelet satt Marte Teigen (stipendiat ved KMD og Visuelt-juryen), Espen Horne (Form Bergen), Maria Valding Seim (Aprill og Interiør & designmessen) og Kim André Fladen (Haltenbanken og Grafill Bergen). Samtalen ble ledet av Mari Myren fra Netlife.

18. november: F*ck up Friday

Den beste måten å lære på er av sine egne feil. Eller enda bedre, av andres feil! I samarbeid med Design Region Bergen, og som en del av Bergen Design Festival, inviterte vi til en uhøytidelig kveld med presentasjon av designprosjektene som ikke gikk helt som de skulle. Panelet bestod av Marcos Morales (Haltenbanken), Camilla Jensen (Netlife), Jacob Lysgaard (These Ways) og Ellisiv Skogmo (Sans). Mario Urban Mannsåker var moderator.

Foto Ketil Mosnes

Grafill Stavanger

Talk from DIA Studio + Back to work party

Friday 19.08.22
Loftet på Tou

Buy tickets now!
Music, drinks and food from Fortou

150,- (members)
500,- (non members)

Illustrasjon: Albert Kozikowski

Leder
Frida Preacher

Medlemmer
Goedele Teirlinck
Lucas Veil
Tim Levang
Veslemøy Holt
Benjamin Hickethier
Bernt Henrik Kommedal
Fredrik Kleppe (permisjon)

19. august: Foredrag av DIA Studio + bransjefest

Grafill Stavangers store event i 2022 ble «Back to work party» i august. Det ble innledet med et inspirerende foredrag med de kinetiske superstjernene i DIA Studio og fortsatte med mingel, mat og DJ.

1. desember: Workshop i letterpress på det nye grafiske museet med Marit Brandsnes

Marit Brandsnes er lærer på Arbeiderbevegelsens folkehøgskole i Ringsaker hvor hun underviser i grafisk design og leder et bok-trykk-verksted. Workshopen i boktrykk (letterpress) ble fort utsolgt og vi hadde flere på venteliste. Her kom det designere i alle aldre, og det var kjekt å få samarbeide med IDDIS og bruke de gamle satsene fra museet. Vi fikk innføring i boktrykk og fikk bruke verkstedet til IDDIS til å lage egne julekort og plakater.

Grafill Trøndelag

Foto: Marte Vik Eriksen

23. februar: Foredrag med Asbjørn Lote a.k.a. Polyfjord

Asbjørn er ekstremt dyktig på å dele kunnskap, noe som har gjort ham til en av de mest populære på Youtube når det kommer til Blender-tutorials. I foredraget fortalte han oss om kinematografiske grep i undervisningssammenheng, med tanke på kamerabruk, lys, lyd og kamerabevegelser i motion design, for å skape stemning som inspirerer seeren.

27. april: Tegneserieprat med Arne Bye, med Simen Strøm Braaten som intervjuer

Sammen hadde Arne Bye og Simen Strøm Braaten en samtale om tegneserieinspirasjon, opp- og nedturer og Arne Byes tegneserie Desibelles som publiseres i Aftenposten.

2. juni: Foredrag med barnebokillustratør Ella Okstad

Ella Okstad fortalte litt om sin kreative prosess og om det å jobbe med forlag, både i Norge og utland. Vi fikk også bladd litt i forskjellige bøker hun har illustrert og fikk en sniktitt på nyere arbeid.

Leder
Marte Vik Eriksen

Medlemmer:
Allan Ohr
Erlend Kristiansen
Mattis Skjevling
Lina Victoria Tuddenham Haug
Ingrid Blix Dyrseth

Grafill Tromsø

Leder
Tor Åge Vorre

Medlemmer
Kristian O. Gundersen
Emma Johansson
Jan Roald
Gunn Astrid Eidesen
Siw Larsen
Christopher Ide

20. mai: Påfyll: Emballasjedesign

Påfyll med årets Jacob-prisvinner, Goods, på FLOW Coworking. I samarbeid med NODA.

9. desember: Julefrokost: Designdrevet innovasjon på Skjervøy

Mingling og foredrag i samarbeid med NODA på FLOW Coworking.

Foto: Grafill Tromsø

Grafill Møre og Romsdal

Illustrasjon: Grafill Møre og Romsdal

7.-11. september: Årets vakreste Bøker 2022 – Molde

I 2022 ble det delt ut 51 priser i Årets vakreste Bøker. Alle vinnerbøkene – det beste innen norsk bokdesign og illustrasjonskunst – kunne man studere på nært hold i 3. etasje på Plassen i Molde under hele Bjørnsonfestivalen. Årets vakreste Bøker arrangeres årlig av Grafill. I Molde er det Grafill Møre og Romsdal i samarbeid med Bjørnsonfestivalen som er verter for utstillingen.

Leder
Synnøve Hungnes

Medlemmer
Agnete Rønning Måseidvåg
Guro Synes
Line Skjold

Grafill Sørlandet gjennomførte ingen aktiviteter i 2022. Lokallaget består av Benjamin Werring, Tonje Torkildsen og Benedicte Jenssen.

Nettverk og Samarbeid

Nasjonalt samarbeid

Kunstnernettverket

Grafill er en del av Kunstnernettverket som samler 19 landsomfattende organisasjoner innenfor visuell kunst, litteratur, musikk, scene og film i Norge. Samlet har Kunstnernettverket 25 000 medlemmer. Kunstnernettverket arbeider for bedre inntektsforhold, gode stipendordninger, vederlag for bruk og opphavsretten. Kunstnernettverket er delt inn i ulike utvalg som arbeider for å søke allianser og påvirke politiske myndigheter. Utvalgene består av Kunstnerpolitikkutvalget, Trygd- og pensjonsutvalget, Næringsutvalget, DKS-utvalget (Den kulturelle skolesekken) og Juridisk utvalg (tidligere Opphavsrettsutvalget). Grafill er medlem av Juridisk utvalg representert ved advokat Christian Wadahl Uhlen.

Arendalsuka

Grafill deltok på Arendalsuka som medlem i Kunstnernettverket. Det ble tatt opp fellespolitiske kunstnersaker som hele nettverket er forent om, og det ble arrangert partilederdebat og kunstnerfest. I år reiste daglig leder Lene Renneflott og fagleder Benedicte Ebbesen Paulsen til Arendalsuka for å delta på lobbyseminar og møte med Kulturrådet i regi av Kunstnernettverket.

Nasjonalt fagorgan for design

Nasjonalt fagorgan opprettes av UHR-Kunst, design og arkitektur etter behov for å løse langsiktige oppgaver innenfor spesifikke fagfelt. Formålet med de nasjonale fagorganene er å ivareta institusjonenes behov for faglig og administrativ utvikling, erfaringsdeling, samordning og nasjonal koordinering innenfor avgrensede fagområder.

Grafill er observatør i fagorganet som i 2022 ble ledet av KMD ved universitetet i Bergen.

Årets tegneserie

Prisen Årets tegneserie deles ut av Tronsmo bokhandel, Serieteket på Deichman Grünerløkka, Tegnerforbundet og Grafill under Oslo Comics Expo, og i 2022 ble den tildelt Lene Ask for boka O bli hos meg.

Y-konferansen

Grafill samarbeidet med Y Oslo om konferansens designspor «NRK om design som strategi og magi». Her fikk deltagerne bli med på innsiden av en av landets viktigste samfunnsaktører og mest komplekse mediehus. Vi fikk innsikt i hvordan de jobber og tenker overordnet strategisk om design, merkevare og innhold i alle flater og hvordan de sørger for å være synlige og aktuelle i det (nå) internasjonale markedet. De ga oss også innblikk i alt fra det strategiske omkring merkevaren, ned til konkrete eksempler fra ulike prosjekter. Spor 2 ble holdt på Netlife med fullsatt sal. I tillegg ble det strømmet for dem som ikke fikk plass.

Visibelt-fagdage

Grafill samarbeidet med IGM og Fellesforbundet om en to-dagers konferanse for dem som er utdannet innen, eller jobber med, visuell kommunikasjon. Arrangementet fant sted på Youngs i Oslo og ble i tillegg streamet. For besøkende ble det holdt kurs og seminarer, i tillegg til mulighet for mappevisning. Grafill var representert ved vår advokat Christian Wadahl Uhlen som holdt foredrag om opphavsrett og om utstillingen for Årets vakreste Bøker 2021.

Kulturtanken

Grafill deltok i mai på fagsamtaler om visuell kunst i Den kulturelle skolesekken (DKS) hos Kulturtanken. Dette er første gang representanter for design og arkitektur har blitt invitert inn i denne delen av DKS-programmet. Daglig leder i Grafill holdt en innledning om hva design er. Grafill har de siste årene vært aktive og inkludert i litteraturområdet i DKS for å representere og ivareta rettighetene til illustratørene. Marie Grønvik deltok i høst på fagdagen for litteratur i DKS, som blant annet omhandlet vederlag til kunstnere for bruk av tekst og illustrasjon, hvor det også var innspill fra Kopinor.

Leser søker bok

Grafill er medlem i Leser søker bok og var opprinnelig en av stifterne til organisasjonen som fremmer lesing og litteratur for alle som leser i motvind. LSB gjør et stort arbeid for tilgjengeliggjøring av litteratur og både fremmer og samarbeider således med mange illustratører og tegneserieskapere. LSB samarbeider også med Grafill om Årets vakreste Bøker.

Foreningen !les

Som flere aktører på litteraturfeltet er Grafill medlem i Foreningen !les som arbeider for å fremme lesing i befolkningen.

Mulig sammenslåing av Leser søker bok og Foreningen !les

Grafill er medlem i begge foreningene og daglig leder møter på årsmøtene på vegne av Grafill. Daglig leder satt i 2022 i en utvalgsgruppe som skal komme med innspill i den mulige sammenslåingsprosessen. Utvalgsgruppen består for øvrig av representanter fra NFFO, NBU, Bibliotekforeningen og Lyd- og blindeskriftbiblioteket. Arbeidet sees opp mot foreningenes respektive formål og regjeringens lesesatsning.

Internasjonalt samarbeid

Grafill har i flere år vært engasjert i europeiske og verdensomspennende nettverk. Målet er å fremme fagområder og norsk design og illustrasjon, identifisere muligheter og utfordringer, samt utveksle generelle erfaringer.

ICoD (International Council of Design, tidligere kjent som ico-D og Icograda)

The International Council of Design, ICoD, er en internasjonal organisasjon for design og visuell kommunikasjon. Grafill er medlem av ICoD og representerer Norge blant 67 medlemsland og regioner på verdensbasis. ICoD er et internasjonalt råd og nettverk bestående av selvstendige medlemsorganisasjoner som jobber sammen for felles standarder og regelverk og søker å opprettholde en engasjert internasjonal dialog om felles utfordringer og muligheter.

Etter Russlands invasjon av Ukraina mobiliserte flere medlemsorganisasjoner i ICoD for felles innsats for å hjelpe fagfrender på flukt. ICoD hadde møter hver 14. dag for medlemsorganisasjonene over lengre tid der det ble delt informasjon og iverksatt felles tiltak som europeiske informasjonssider for formidling av arbeid til designere på flukt.

Daglig leder Lene Renneflott og hovedstyremedlem Helge Persen deltar i møter på vegne av Grafill.

EIF – European Illustrators Forum

European Illustrators Forum (EIF) er en organisasjon av nasjonale foreninger for illustratører i europeiske land. Organisasjonen representerer over 18 foreninger over hele Europa og snakker på vegne av over 12 000 illustratører. Disse foreningene stiller opp for

rettighetene til medlemmene sine, informerer og kobler de profesjonelle illustratørene i landet sitt.

EIF har som hovedmål å koble organisasjonene sammen for å bedre styrke illustratørene i Europa og beskytte illustratørens rettigheter. I 2022 gjennomførte EIF to større tiltak. Kampanjen «Keep Your Copyright» var et internasjonalt arbeid initiert av Association of Illustrators, med støtte fra EIF, for å bevisstgjøre illustratører på å ikke gi fra seg rettigheter uten videre og samtidig bevisstgjøre oppdragsgivere på at de ikke uten videre kan forvente å få opphavsretten til illustrasjoner. Kampanjen ble gjennomført i januar. «Diversity Survey» var en felles europeisk undersøkelse høsten 2022 for å kartlegge mangfold og økonomiske inntektsforskjeller mellom de forskjellige landene, og forstå hvordan best kjempe for underrepresenterte minoritetsgrupper i illustrasjonsindustrien. Målet med undersøkelsen er at EIF skal ha grunnlag for å utvikle initiativer til å støtte et bredere spekter av illustratører i å bygge en vellykket, bærekraftig karriere. I tillegg gjennomførte EIF en online solidaritetsmarkering for illustratører rammet av krigen i Ukraina, «Illustrators for Peace».

Cecilie Maurud Barstad fra Grafills hovedstyre representerte organisasjonen i EIF i 2022. Styret gjennomførte fem styremøter (online), og videre prosjektarbeid ble gjennomført lokalt med eget Slack-forum for dialog og utveksling av kunnskap og erfaring.

ASIL.sk – Den slovakiske illustratør- og grafisk-designer-foreningen

I forbindelse med den slovakiske kulturdagen i Oslo den 14.11.22 fikk Grafill besøk av Kristina Sobon, leder for ASIL.sk. Det slovakiske litteratursenteret organiserer sammen med BIBIANA (Internasjonalt hus for barnekunst i Bratislava) en utstilling av barnebokillustrasjoner av slovakiske og norske illustratører i samarbeid med Solum Bokvennen forlag. Kristina Sobon jobber også som ansvarlig grafisk designer og illustratør i det eldste slovakiske litterære magasinet for barn, Lille Sol (Slniecko).

Young lions design

Grafill sender hvert år to norske designere under 30 år til konkurransen Young Lions Design i Cannes. Det er Cannes Lions-festivalen som er arrangør for denne årlige 24-timers konkurransen for unge, kreative profesjonelle innen ulike fagområder. Capa, som representerer Cannes Lions i Norge, samarbeider med Grafill for å finne et dyktig team til kategorien design. Årets jury bestod av Randi Larsen (Grafills sentralstyre og Studio Larsen), Ina Brantenberg (Tank) og Eric Amaral Rohter (Larssen & Amaral).

Grafill søkte etter kandidater, og unge kreative som ønsket å delta ble oppfordret til å søke som team og sende inn en søknad med to referansecaser og en motivering. Grafill mottok fem søknader.

Danien Anecito (28) og Zhiqin Lu (25), som begge jobber for Bleed, ble valgt ut som Norges representanter. Konkurransen ble for første gang etter pandemien avholdt «live» igjen i Cannes.

World expression forum

Et helt nytt forum for ytringsfrihet ble stiftet høsten 2021. Tegning og illustrasjon er en viktig ytringsform. World Expression Forum (WEXFO) skal arbeide for å styrke ytringsfriheten internasjonalt. Fra 2022 skal forumet årlig arrangere en internasjonal møteplass for ytringsfrihet. Første konferanse foregikk på Lillehammer 30. og 31. mai i samarbeid med Litteraturfestivalen. Grafills administrasjon deltok på arrangementet.

Grafill legger stor vekt på at organisasjonen skal tilrettelegge for trygge rammer slik at også marginale stemmer skal høres i debattene og meningsutvekslingene rundt våre fagfelt. Grafill tar sterk avstand fra trusler og trakassering av kunstnere.

EØS-midler til bilaterale samarbeid gjennom Kulturrådet for illustrasjonssamarbeid med Nasjonalbiblioteket i Romania

Grafill mottok EØS-midler til bilaterale samarbeid gjennom Kulturrådet for å samarbeide med Nasjonalbiblioteket i Romania i 2022. Prosjektet heter «Art, Wonder in a Book». Grafill skal i hovedsak bidra til både kulturutveksling og kompetanseheving hos samarbeidspartneren, Nasjonalbiblioteket i Romania, for at rumenske illustratører og kuratorer skal lære mer om digital illustrasjon og hvordan digitalisere eksisterende illustrasjoner. Nasjonalbiblioteket i Romania, ved Ruxandra Muti, hadde hovedansvaret for samarbeidsprosjektet. Iwa Reiersen er Grafills prosjektleder for samarbeidet. Sammen med Anders Fabritius og Cecilie Barstad fra Grafills hovedstyre ble det satt sammen et ekspertutvalg bestående av Jonas Bødtker og Nina Ansten. Disse har gjennomført flere digitale workshops med fem rumenske illustratører og tre rumenske kuratorer. Prosjektet har flere delmål. I tillegg til å bidra til økonomisk og sosial utvikling i vertslandet (Romania) innenfor kulturfeltet, gjennom kompetanseutveksling mellom individuelle utøvere, skal også prosjektet ha som hensikt å øke bruken av illustrasjon og digitalisering som en del av markedsføring i bokbransjen for å tiltrekke seg og holde på et bredere publikum. For Grafill er det viktig å gi våre utøvere muligheten til å dele av sin kunnskap og kompetanse med andre på et internasjonalt nivå. Etter planen skulle prosjektet ferdigstilles i slutten av 2023, men ble inntil videre lagt på is grunnet byråkratisk trøbbel i vertslandet (Romania).

Krigen i Ukraina – solidaritetsarbeid og markeringer

Grafills hovedstyre diskuterte tidlig Russlands invasjon av Ukraina og hvordan organisasjonen kunne og burde bidra praktisk og/eller fagpolitisk for ukrainske designere og illustratører rammet av krigen med Russland. Grafills formål er å fremme fagene og fagutøvere. Det ble derfor besluttet at organisasjonens bidrag til Ukraina skulle fokusere på å videreformidle fellesinitiativer som er relevante for bransjen og for enkeltutøvere.

Grafill opprettet tidlig en informasjonsside på egen nettside med tittelen «Hjelp til designere og illustratører på flukt». Grafills hovedressurser ble kanalisert gjennom fellestiltak i de nasjonale og internasjonale organisasjonene og nettverkene vi er en del av, som European Illustrators Forum (EIF) og International Council of Design (ICoD). Initiativene inkluderte faglig forankrede tiltak, solidaritetsmarkeringer og å synliggjøre arbeidsmuligheter for designere og illustratører på flukt. Vi delte blant annet Nerd Aids innsamlingsaksjon for krigsrammede i Ukraina i mars; EIFs online solidaritetsmarkering for illustratører rammet av krigen i Ukraina, «Illustrators for Peace»; felles solidaritetsmarkering utenfor Russlands ambassade med resten av kulturfeltet 17. mars; ICoDs ressursider for flyktninger og nettsiden AdAid. eu som videreformidler arbeid i kreativ bransje til krigsrammede på flukt.

Samtidig oppfordret vi medlemmer om å hegne ekstra om ukrainske fagfeller som har kommet til Norge og gjerne invitere dem med til Grafills events og arrangementer. Vi er et stort faglig fellesskap og kan tilby tilhørighet og faglig påfyll.

Grafill Fond

Vera Pahle, leder

Trond Bredesen

Torgeir Hjetland

Maria Sætre

Halvor Nordrum (vara)

Lene Renneflott / Christian Wadahl Uhlen, sekretær

Grafill Fond mottar og disponerer vederlagsinntekter fra tre kilder: Kopinor, Bibliotekvederlag og Norwaco.

Grafill Fond hadde i 2022 driftsinntekter på kr 22 217 329,-. Økningen i driftsinntekter fra året før skyldes at utestående Kopinormidler som ikke ble utbetalt i 2021 ble utbetalt i 2022. Årsregnskapet viser et underskudd på kr 349 964,-. Grafill Fond besluttet i 2022 å bevilge 19.800.000 kr til Grafill som ordinær bevilgning. Tilsvarende beløp ble bevilget i 2020 og 2021.

Grafill Fond avholdt to ordinære styremøter i 2022. I tillegg ble det avholdt et fellesmøte mellom Grafill og Grafill Fond. Fondet har i 2022 særlig fokusert på den økonomiske forvaltningen av sin kapital.

Aktivitetsregnskap 2022 og budsjett 2023

GRAFILL REGNSKAP 2022 OG BUDSJETT 2023

	Regnskap 2022	Innt. aktiviteter	Netto kostnad	%	Budsjett 2023	Innt. aktiviteter	Netto kostnad	%		
INNTEKTER										
	31/12/2022									
Medlemskontingent	1 302 142				1 481 500					
Andre driftsinntekter	1 507 727				1 401 976					
Foreledede prosjektmidler	119 547									
Bevilget fra Grafill Fond	19 800 000				20 988 000					
Sum inntekter	22 729 416				23 871 476					
KOSTNADER AKTIVITETSOMRÅDER										
	31/12/2022									
POLITIKK OG PÅVIRKNING										
Kultur- og næringspolitikk										
Innspill til norsk lovgivning og politikk. Lobbyvirksomhet.	552 292		552 292		1 145 497		1 145 497			
Nettverk og samarbeid										
Norske og internasjonale samarbeid. Opphavsretts-, utdannings- og kulturinstitusjoner, næringslivet, Kunstneretnetverket m.fl.	1 202 825		1 202 825		893 775		893 775			
Sum	1 755 117	-	1 755 117	8,3%	2 039 273	-	2 039 273	9,1%		
FREMME FAGENE										
Faggrupper										
Aktiviteter i faggruppene Animasjon & Motion Design, Grafisk design, Illustrasjon, Interaktiv design og Tegneserie.	710 599		710 599		953 414	-	25 000	928 414		
Lokallag										
Aktiviteter i lokallag Bergen, Møre & Romsdal, Stavanger, Sørlandet, Trøndelag, Tromsø	833 560	-	18 295	815 265	1 033 414	-	25 000	1 008 414		
Aktiviteter Møllergata 39										
Faglig innhold: seminarer, foredrag, kurs og utstillinger.	1 395 382	-	66 940	1 328 442	1 580 862	-	50 000	1 530 862		
Møllergata 39										
Faste kostnader og drift av lokaler.	2 232 881	-	75 000	2 157 881	1 816 713			1 816 713		
Årets vakreste Bøker										
Konkurranse, prisundeling, utstillinger og fagdag	1 370 191	-	197 526	1 172 665	1 313 288	-	211 900	1 101 388		
Visuelt										
Konkurranse, prisundeling og utstilling	2 350 484	-	1 000 005	1 350 479	2 547 099	-	959 576	1 587 523		
Sum	8 893 097	-	1 357 766	7 535 331	35,6%	9 244 790	-	1 271 476	7 973 314	35,5%
STIPENDER OG MEDLEMSFORDELER										
Medlemsfordeler										
Lelighet (Oslo og Frankrike), kursstøtte, reisetilskudd.	961 886	-	103 460	858 426	597 772	-	80 500	517 272		
Stipender og støtte										
Stipende, Årespriser, Årets tegneserie, Young Lions og Oslo Comics Expo.	5 656 615		5 656 615		6 137 405		6 137 405			
Sum	6 618 501	-	103 460	6 515 041	30,8%	6 735 176	-	80 500	6 654 676	29,6%
RÅDGIVNING OG KOMPETANSEUTVIKLING										
Rådgivning og kurs										
Juridisk og foretningmessig rådgivning, anbudsveiledning, kontrakter, maler og andre verktøy, kompetanseutvikling og kurs.	1 768 693	-	46 500	1 722 193	1 712 483	-	50 000	1 662 483		
Sum	1 768 693	-	46 500	1 722 193	8,1%	1 712 483	-	50 000	1 662 483	7,4%
ORGANISASJON OG ADMINISTRASJON										
Medlemsadministrasjon										
Medlemsregister, medlemskontakt, fakturering.	565 477		565 477		727 552		727 552			
Organisasjonsarbeid										
Styre- og komiteearbeid, honorarer, verv, lokallag og faggrupper.	1 015 835		1 015 835		782 705		782 705			
Kommunikasjon										
Nettsider, innholdsproduksjon, markedsføring, nyhetsbrev.	1 261 756		1 261 756		1 492 271		1 492 271			
Administrasjon										
Økonomi og regnskap, revisjon, daglig ledelse, HR, HMS.	813 198		813 198		1 142 208		1 142 208			
Sum	3 656 266	-	3 656 266	17,3%	4 144 736	-	4 144 736	18,4%		
Sum kostnader aktiviteter	22 691 674	-	1 507 726	21 183 948	100,0%	23 876 458	-	1 401 976	22 474 482	100,0%
RESULTAT (OVERSKUDD) 31.12.2022	37 742				4 982					

GRAFILL

	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
DRIFTSINNTEKTER			
Kontingenter	1	1 302 142	1 199 063
Vederlagsmidler	2	19 800 000	19 800 000
Andre driftsinntekter		1 627 274	799 200
SUM DRIFTSINNTEKTER		<u>22 729 416</u>	<u>21 798 263</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Stipendier	3	4 850 000	4 850 000
Lønnskostnad	4	7 935 388	7 534 106
Avskrivninger	5	1 164 657	1 066 136
Annen driftskostnad	4, 6	8 775 216	7 378 094
SUM DRIFTSKOSTNADER	7	<u>22 725 261</u>	<u>20 828 336</u>
DRIFTSRESULTAT		<u>4 155</u>	<u>969 927</u>
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		35 549	-990
Annen finansinntekt		607	390
Annen rentekostnad		1 618	0
Annen finanskostnad		950	1 327
RESULTAT AV FINANSPOSTER		<u>33 587</u>	<u>-1 928</u>
ÅRSRESULTAT		<u>37 742</u>	<u>967 999</u>
OVERFØRINGER			
Overført annen egenkapital	8	37 742	967 999
SUM OVERFØRINGER		<u>37 742</u>	<u>967 999</u>

Organisasjonsnummer 971 001 690

GRAFILL

BALANSE 31.12			
	Note	2022	2021
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
VARIGE DRIFTSMIDLER			
Eiendommer	5	2 240 127	2 294 764
Inventar og utstyr	5	1 176 807	1 990 170
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		<u>3 416 934</u>	<u>4 284 934</u>
Investeringer i aksjer og andeler		25 000	25 000
SUM ANLEGGSMIDLER		<u>3 441 934</u>	<u>4 309 934</u>
OMLØPSMIDLER			
Lager av varer og annen beholdning		33 080	33 080
FORDRINGER			
Kundefordringer		112 296	11 111
Andre kortsiktige fordringer		9 035 312	8 920 204
SUM FORDRINGER		<u>9 147 608</u>	<u>8 931 315</u>
BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	6 988 030	7 332 595
SUM BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.		<u>6 988 030</u>	<u>7 332 595</u>
SUM OMLØPSMIDLER		<u>16 168 718</u>	<u>16 296 990</u>
SUM EIENDELER		<u>19 610 652</u>	<u>20 606 923</u>

Organisasjonsnummer 971 001 690

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

GRAFILL

EGENKAPITAL OG GJELD	Note	2022	2021
EGENKAPITAL			
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	8	14 094 159	14 056 417
SUM OPPTJENT EGENKAPITAL		<u>14 094 159</u>	<u>14 056 417</u>
SUM EGENKAPITAL		<u>14 094 159</u>	<u>14 056 417</u>
GJELD			
KORTSIKTIG GJELD			
Leverandørgjeld		310 726	842 020
Skyldig offentlige avgifter		577 259	551 393
Stipend	3	3 935 500	4 334 000
Annen kortsiktig gjeld		693 008	823 093
SUM KORTSIKTIG GJELD		<u>5 516 493</u>	<u>6 550 507</u>
SUM GJELD		<u>5 516 493</u>	<u>6 550 507</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>19 610 652</u>	<u>20 606 923</u>

Oslo, 10.05.2023

Styret i Grafill - Norsk Organisasjon For Visuell Kommunikasjon

Behnam Farazollahi styreleder	Bjørn Ivar Thomassen nestleder	Randi Larsen styremedlem
Helge Persen styremedlem	Cecilie Maurud Barstad styremedlem	Synnøve Hungnes styremedlem
Kim Slaastad Holm styremedlem	Lene Cecilie Renneflott daglig leder	

Organisasjonsnummer 971 001 690

Grafill 2022

	2022	2021
Kontantstrømmer operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	37 742	967 927
Betalbar skatt	0	0
Tap/gevinst ved salg av driftsmiddel	0	0
Ordinære avskrivninger	1 164 657	1 066 136
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn/utbet	0	0
Endring varer, kundefordringer og leverandørgjeld	-632 479	703 548
Endring andre tidsavgrensninger	-617 827	-1 249 506
Netto kontantstrøm operasjonelle aktiviteter	-47 907	1 488 105
Kontantstrømmer investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	-296 657	-989 062
Innbetaling ved salg av driftsmiddel	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-296 657	-989 062
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Kapitalforhøyelse	0	0
Endring i kassakreditt	0	0
Endring langsiktig gjeld	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto endring kontanter og kontantekvivalenter	-344 564	499 043
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 1.1	7 332 595	6 833 552
Beholdning av kontanter og kontantekv. 31.12	6 988 030	7 332 595

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

GRAFILL

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner. Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen.

Følgende regnskapsprinsipper er anvendt:

Driftsinntekter

Driftsinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Vederlagsmidler inntektsføres når vederlagets størrelse er bestemt.

Omløpsmidler / kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap. Det er ikke avsatt til tap i 2022.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært endring av regnskapsprinsipp i 2022.

Note 1 – Kontingenter

Innbetalt medlemskontingent i 2022 er på kr 1 302 142. Pr 31.12.2022 hadde Grafill 1 590 medlemmer, som fordelte seg på 1 315 ordinære, 207 studenter og 68 assosierte medlemmer.

Note 2 – Vederlagsmidler

	2022	2021
Ordinære bevilgninger	19 800 000	19 800 000
Sum bevilgninger	19 800 000	19 800 000

GRAFILL

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Note 3 – Stipend

	2022	2021
Stipend bevilget pr 1. januar	4 334 000	3 780 652
Stipend bevilget i 2022	4 850 000	4 850 000
Stipender ikke hevet/tilbakeført/korreksjon saldo		1 348
	<u>9 184 000</u>	<u>8 632 000</u>
Stipend hevet:		
Etableringsstipend	270 000	262 000
Prosjektstipend	3 522 000	0
Aktivitetsstipend / utstillingsstipend	530 000	0
Prosjektstipend annet	0	245 000
Prosjektstipend Forskning-/research	0	356 000
Prosjektstipend Formidling	0	115 000
Prosjektstøtte utstilling R21/M39	0	560 000
Prosjektstipend utstilling Deichmann	0	90 000
Prosjektstipend Bok/Publikasjon	0	0
Prosjektstipend utvikling av verktøy	0	180 000
Reisestipend	218 500	118 000
Prosjektstipend Bildebok/Illustrert bok	0	530 000
Prosjektstipend utstilling	0	150 000
Prosjektstipend Publikasjon annet	0	375 000
Prosjektstipend Tegneserie	0	730 000
Kompetanse- og fagutviklingsstipend	481 000	369 000
Virksomhetsutviklingsstipend	227 000	218 000
	<u>5 248 500</u>	<u>4 298 000</u>
Sum stipendutbetalinger		
	<u>5 248 500</u>	<u>4 298 000</u>
Stipend bevilget, ikke hevet	3 935 500	4 334 000
Bevilget stipend	4 850 000	4 850 000
Stipender ikke hevet/tilbakeført		0
	<u>4 850 000</u>	<u>4 850 000</u>
Kostnadsført stipend		
	<u>4 850 000</u>	<u>4 850 000</u>

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU4ZP-PP50K-JC4T5-LWX8I

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU4ZP-PP50K-JC4T5-LWX8I

GRAFILL

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Note 4 – Ansatte, godtgjørelse mv

	2022	2021
4.1 – Spesifikasjon av lønnskostnad		
Lønninger	5 632 266	5 181 985
Styrehonorar	243 700	253 600
Arbeidsgiveravgift	956 618	917 001
Pensjonskostnader	858 198	1 014 425
Andre personalkostnader	244 406	167 096
Sum lønnskostnad	7 935 388	7 534 106

Organisasjonen har sysselsatt 8,4 årsverk i 2022.

	Daglig leder	Styret
4.2 – Utbetalinger til ledende personer		
Lønn	991 446	243 700
Annen godtgjørelse	4 392	0
Sum	995 838	243 700

4.3 – Obligatorisk tjenestepensjon

Foreningen er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon, og har etablert pensjonsordning som tilfredsstiller kravene i loven.

4.4 – Spesifikasjon av honorar til revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2022 utgjør kr 92 571 fordelt som følger:

Lovpålagt revisjon	70 040
Andre attestasjonstjenester	0
Skatterådgivning	0
Andre tjenester utenfor revisjon	22 531
	92 571

GRAFILL

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Note 5 – Varige Driftsmidler

5.1 - Eiendommer

	Maridalsveien
Anskaffelseskost pr 01.01.2022	2 731 860
Tilgang	0
Avgang	0
Anskaffelseskost pr 31.12.2022	2 731 860
Akk avskrivninger pr 31.12.2022	-491 733
Bokført verdi pr 31.12.2022	2 240 127
Årets avskrivninger	-54 637
Avskrivningssats	avskrives lineært over 50 år

5.2 – Inventar og utstyr

	Utviklingskostnader medlems- og eventsystem	Inventar	SUM
Anskaffelseskost pr 01.01.2022	3 945 600	62 371	4 007 971
Tilgang	276 134	20 523	296 657
Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost pr 31.12.2022	4 221 734	82 894	4 304 628
Akk avskrivninger pr 31.12.2022	-3 101 833	-25 988	-8 225 933
Bokført verdi pr 31.12.2022	1 119 901	56 906	1 176 807
Årets avskrivninger	-1 089 230	-20 790	-1 110 020
Avskrivningssats	Lineært over 3 år	Lineært over 3 år	

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

Penneo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Note 6 – Annen driftskostnad

Annen driftskostnad består av følgende poster:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Kontorhold	2 753 030	2 332 822
Porto	12 041	10 439
Reisekostnader	179 371	69 908
Juridisk bistand	43 145	55 873
Regnskap / revisjon	92 571	74 375
Kontingenter / gaver	7 573	20 312
Trykkingsutgifter / annonser	484 490	507 518
Møteutgifter	539 952	277 901
Andre honorarer	1 048 847	1 320 205
Andre kostnader	3 618 195	2 858 225
Totalt	8 775 215	7 527 578

Note 7 – Bidrag lokallag og faggrupper

Bidrag overført til lokallag og faggrupper er kostnadsført på de ulike kostnadskontoene.

	<u>2022</u>		<u>2021</u>	
	Bevilgning	Forbrukt	Bevilgning	Forbrukt
<u>Lokallag:</u>				
Grafill Bergen	150 000	102 011	150 000	98 586
Grafill Telemark	0	0	0	0
Grafill Stavanger	150 000	122 188	150 000	107 065
Grafill Trøndelag	120 000	41 693	120 000	28 195
Grafill Haugalandet	0	0	0	0
Grafill Sørlandet	60 000	0	60 000	0
Grafill Tromsø	65 000	14 726	65 000	49 838
Grafill Møre & Romsdal	50 000	7 164	50 000	7 558
Sum lokallag	595 000	287 782	595 000	291 242
<u>Faggrupper:</u>				
Grafill Grafisk Design	140 000	92 301	140 000	68 045
Grafill Illustrasjon	150 000	31 909	150 000	650
Grafill Tegneserier	40 000	66 297	40 000	40 893
Grafill Animasjon	105 000	38 750	105 000	0
Grafill Interaktiv	80 000	0	80 000	0
Sum faggrupper	515 000	229 257	515 000	109 588
Fellespotten / avsatt FG/LL	0	0	0	0
Sum	1 110 000	517 039	1 110 000	400 830

Permeo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Note 8 – Egenkapital	Annen egenkapital
Egenkapital pr 31.12.21	14 056 417
Årets resultat	37 742
Egenkapital pr 31.12.22	14 094 159

Note 9 – Bundne midler

I posten bankinnskudd, kontanter og lignende inngår bundne bankinnskudd med kr 1 196 686.

Permeo Dokumentnøkkel: BKTHI-24WDY-YU42P-PP50K-JC4T5-LWX8I

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo"™ - sikker digital signatur.
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

<p>Lene Cecilie Renneflott Daglig leder På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5997-4-653060 IP: 62.101.xxx.xxx 2023-05-15 11:07:41 UTC</p> 	<p>Bjørn Ivar Thomassen Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5994-4-1414935 IP: 109.74.xxx.xxx 2023-05-15 11:19:51 UTC</p>
<p>Behnam Farazollahi Styreleder På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5999-4-1203166 IP: 85.252.xxx.xxx 2023-05-15 12:32:36 UTC</p> 	<p>Synnøve Hungnes Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5995-4-190770 IP: 80.213.xxx.xxx 2023-05-15 13:45:30 UTC</p>
<p>Helge Persen Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: UN:NO-9578-5990-4-3233105 IP: 51.175.xxx.xxx 2023-05-15 13:52:55 UTC</p> 	<p>Kim Slaastad Holm Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5999-4-1403530 IP: 81.166.xxx.xxx 2023-05-15 16:16:36 UTC</p>

Penneo Dokumentnøkkel: BK7HI-24WDY-YU4ZP-PP50K-JC4T5-LVX8I

Dokumentet er signert digitalt, med Penneo.com. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo"™ - sikker digital signatur.
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

<p>Cecilie Maurud Barstad Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5999-4-1364812 IP: 88.98.xxx.xxx 2023-05-15 17:29:13 UTC</p> 	<p>Randi Larsen Styremedlem På vegne av: Grafill Serienummer: 9578-5995-4-922253 IP: 88.88.xxx.xxx 2023-05-15 18:10:28 UTC</p>
--	---

Penneo Dokumentnøkkel: BK7HI-24WDY-YU4ZP-PP50K-JC4T5-LVX8I

Dokumentet er signert digitalt, med Penneo.com. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamling i Grafill - Norsk Organisasjon For Visuell Kommunikasjon

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Grafill - Norsk Organisasjon For Visuell Kommunikasjon.

<p>Årsregnskapet består av:</p> <ul style="list-style-type: none"> Balanse per 31. desember 2022 Resultatregnskap 2022 Kontantstrømpstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<p>Etter vår mening:</p> <ul style="list-style-type: none"> Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dens resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.
--	---

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av mistligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av mistligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av mistligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:

<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Steinar Andersen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Steinar Harry Andersen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-1359329

IP: 188.95.xxx.xxx

2023-05-30 16:47:36 UTC

Penneo DokumentID: GFCQC-50HP-4P3JZ-ECOPF-7MCHH432Q3

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

GRAFILL fond

	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
DRIFTSINNTEKTER			
Kopivederlag		18 193 058	12 046 562
Vederlag fra Norwaco		543 679	488 389
Bibliotekvederlag		3 480 592	3 256 920
SUM DRIFTSINNTEKTER		<u>22 217 329</u>	<u>15 791 871</u>
DRIFTSKOSTNADER			
Overført vederlag til Grafill forening	1	19 800 000	19 800 000
Lønnskostnad	2	32 483	32 483
Annen driftskostnad	2, 3	31 286	27 500
SUM DRIFTSKOSTNADER		<u>19 863 769</u>	<u>19 859 983</u>
DRIFTSRESULTAT		<u>2 353 560</u>	<u>-4 068 112</u>
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Annen renteinntekt		9 332	8 732
Annen finansinntekt		0	3 543 742
Annen finanskostnad		2 712 856	0
RESULTAT AV FINANSPOSTER		<u>-2 703 524</u>	<u>3 552 474</u>
ÅRSRESULTAT		<u>-349 964</u>	<u>-515 638</u>
OVERFØRINGER			
Overført annen egenkapital	4	-349 964	-515 638
SUM OVERFØRINGER		<u>-349 964</u>	<u>-515 638</u>

GRAFILL fond

BALANSE 31.12			
	Note	2022	2021
EIENDELER			
OMLØPSMIDLER			
BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.		24 991 621	25 341 585
SUM BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.		<u>24 991 621</u>	<u>25 341 585</u>
SUM OMLØPSMIDLER		<u>24 991 621</u>	<u>25 341 585</u>
SUM EIENDELER		<u>24 991 621</u>	<u>25 341 585</u>

Penneo Dokumentnr: J/L-J/L-QU8LD-WQYBD-MEE38-FEBBE-WP462

Penneo Dokumentnr: J/L-J/L-QU8LD-WQYBD-MEE38-FEBBE-WP462

GRAFILL fond

	Note	2022	2021
EGENKAPITAL			
OPPTJENT EGENKAPITAL			
Annen egenkapital	4	16 207 042	16 557 007
SUM OPPTJENT EGENKAPITAL		<u>16 207 042</u>	<u>16 557 007</u>
SUM EGENKAPITAL		<u>16 207 042</u>	<u>16 557 007</u>
KORTSIKTIG GJELD			
Annen kortsiktig gjeld		8 784 579	8 784 579
SUM KORTSIKTIG GJELD		<u>8 784 579</u>	<u>8 784 579</u>
SUM GJELD		<u>8 784 579</u>	<u>8 784 579</u>
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		<u>24 991 621</u>	<u>25 341 585</u>

Oslo,
Styret i GRAFILL fond

_____
Vera Pahle
Styrets leder

_____
Trond Bredeesen
Styremedlem

_____
Astrid Maria Sætre
Styremedlem

_____
Torgeir Hjetland
Styremedlem

Penneo Dokumentnøkkel: JLTJL-QUBLD-WQYBD-MEE38-FEBBE-WP462

Grafill fond 2022

	2022	2021
Kontantstrømmer operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	-349 964	-515 638
Betalbar skatt	0	0
Tap/gevinst ved salg av driftsmiddel	0	0
Ordinære avskrivninger	0	0
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn/utbet	0	0
Endring varer, kundefordringer og leverandørgjeld	0	0
Endring andre tidsavgrensninger	0	1 059 983
Netto kontantstrøm operasjonelle aktiviteter	-349 964	544 345
Kontantstrømmer investeringsaktiviteter		
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler	0	0
Innbetaling ved salg av driftsmiddel	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	0	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Kapitalforhøyelse	0	0
Endring i kassakreditt	0	0
Endring langsiktig gjeld	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto endring kontanter og kontantekvivalenter	-349 964	544 345
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter 1.1	25 341 585	24 797 240
Beholdning av kontanter og kontantekv. 31.12	24 991 620	25 341 585

Penneo Dokumentnøkkel: JLTJL-QUBLD-WQYBD-MEE38-FEBBE-WP462

GRAFILL fond

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

Regnskapsprinsipper og virkning av prinsippendringer

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for små foretak og god regnskapsskikk for ideelle organisasjoner.

Følgende regnskapsprinsipper er anvendt:

Driftsinntekter

Driftsinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes. Vederlagsmidler inntektsføres når vederlagets størrelse er bestemt.

Omløpsmidler / kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap. Det er ikke avsatt til tap i 2022.

Endring av regnskapsprinsipp

Det har ikke vært endring av regnskapsprinsipp i 2022.

Note 1 – Bevilgninger

Fondsstyret har foretatt følgende bevilgninger:

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Ordinære bevilgninger	19 800 000	19 800 000
Sum bevilgninger	<u>19 800 000</u>	<u>19 800 000</u>

Note 2 – Ansatte, godtgjørelse mv

<i>2.1 – Spesifikasjon av lønnskostnad</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Lønninger	0	0
Styrehonorar	32 483	32 483
Arbeidsgiveravgift	0	0
Andre personalkostnader	<u>0</u>	<u>0</u>
Sum lønnskostnad	<u>32 483</u>	<u>32 483</u>

Fondet har ingen ansatte.

GRAFILL fond

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET FOR 2022

<i>2.2 – Utbetalinger til ledende personer</i>	<u>Styret</u>
Lønn	32 483
Annen godtgjørelse	<u>0</u>
Sum	<u>32 483</u>

2.3 – Obligatorisk tjenstepensjon

Fondet er ikke pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon.

2.4 – Spesifikasjon av honorar til revisor

Kostnadsført revisjonshonorar for 2022 utgjør kr 31 286 fordelt som følger:

Lovpålagt revisjon	16 661
Andre attestasjonstjenester	0
Skatterådgivning	0
Andre tjenester utenfor revisjon	<u>14 625</u>
	<u>31 286</u>

Note 3 – Annen driftskostnad

<i>3.1 Annen driftskostnad består av følgende poster:</i>	<u>2022</u>	<u>2021</u>
Møteutgifter	0	0
Andre kostnader	<u>31 286</u>	<u>27 500</u>
Totalt	<u>31 286</u>	<u>33 200</u>

Note 4 – Egenkapital

	<u>Annen egenkapital</u>
Egenkapital pr 31.12.21	<u>16 557 007</u>
Årets resultat	<u>- 349 964</u>
Egenkapital pr 31.12.22	<u>16 207 042</u>

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Maria Sætre

Styremedlem

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: 9578-5998-4-859720

IP: 185.30.xxx.xxx

2023-05-15 11:03:35 UTC

TORGEIR HJETLAND

Styremedlem

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-883102

IP: 62.73.xxx.xxx

2023-05-15 11:20:51 UTC

Trond Bredeesen

Styremedlem

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: 9578-5995-4-2392989

IP: 193.75.xxx.xxx

2023-05-15 11:23:43 UTC

Vera Pahle

Styreleder

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: UN:NO-9578-5998-4-1337895

IP: 80.203.xxx.xxx

2023-05-15 20:17:00 UTC

Penneo Dokumentnr/Mekr.: J1.J1.CUBLD-WQY8D-MEE38-FEBBE-WP462

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamling i Grafill Fond

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Grafill Fond.

Årsregnskapet består av:	Etter vår mening:
<ul style="list-style-type: none"> Balanse per 31. desember 2022 Resultatregnskap 2022 Kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	<ul style="list-style-type: none"> Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av organisasjonens finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dens resultat og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av organisasjonen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til organisasjonens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Steinar Andersen
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo Dokumentnøkkel: Z7V5A-8C0FX-NH505-GDSEF-MZU55-V5043

Penneo Dokumentnøkkel: Z7V5A-8C0FX-NH505-GDSEF-MZU55-V5043

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Steinar Harry Andersen

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-1359329

IP: 188.95.xxx.xxx

2023-05-30 16:46:54 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: Z7V5A-8C0FX-NH505-GDSE-HMZLUS-V5O43

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Bakgrunn:

Lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett regulerer kollektive forvaltningsorganisasjoner, som Kopinor og Norwaco. Deler av loven gjelder på visse vilkår også for medlemsorganisasjoner, som Grafill. Grafill kan være omfattet av loven på to ulike grunnlag: Enten fordi vilkårene i lovens § 2 (5) er oppfylt (delegert ansvar for fordeling og utbetaling), eller fordi vilkårene i lovens § 2 (6) er oppfylt (pålagt utarbeidelse av åpenhetsrapport).

Grafill er omfattet av § 2 (5) «*hvis den kollektive forvaltningsorganisasjonen har besluttet at medlemsorganisasjonene skal fordele og utbetale rettighetsvederlag*». Etter Grafills syn er ikke vilkåret oppfylt, verken for vederlag som utbetales fra Kopinor eller fra Norwaco. Forenklet mener Grafill at utbetalingene fra Kopinor og Norwaco er (kollektivt) fordelte midler til grupper av rettighetshavere.

Grafill er omfattet av § 2 (6) «*hvis den kollektive forvaltningsorganisasjonen har besluttet at medlemsorganisasjonene skal utarbeide åpenhetsrapport*». Etter Grafills syn er vilkåret kun oppfylt i forholdet til Norwaco. Forenklet mener Grafill dette skyldes at Norwacos pålegg om åpenhetsrapport er vedtektsfestet, mens Kopinors pålegg ikke er vedtektsfestet.

Patentstyret er tilsynsmyndighet etter loven. Patentstyret deler ikke Grafills oppfatning, og har fattet vedtak om at Grafill er registreringspliktig da de anser Grafill omfattet av § 2 (5) og (6). Grafill er imidlertid ikke registrert i Patentstyrets register. Grafill har klaget Patentstyrets vedtak inn for Medieklagenemnda, der saken i skrivende stund står til behandling.

Åpenhetsrapporten for 2022 er utarbeidet i samsvar med Grafills syn på saken.

Om formatet på åpenhetsrapporten:

Det finnes ikke et fast rapporteringsformat for åpenhetsrapporter, men kravene til hvilke opplysninger rapporten skal inneholde, fremgår av forskriften. Siden kravet til åpenhetsrapport først trådte i kraft for 2022, er det lite eksisterende eksempler å se hen til. De få eksempler på rapporter Grafill har sett er svært ulike, både med hensyn til form og innhold.

Av hensyn til enkelhet og transparens, har Grafill valgt å benytte forskriften som mal til åpenhetsrapport. Skrift i sort er forskriftsteksten. **Skrift i rødt er Grafills opplysninger.** Denne formen vil forhåpentlig også forenkle sammenligning av rapporter fra et år til et annet.

Åpenhetsrapport 2022:

§ 1.	Generelle opplysninger som skal inngå i den årlige åpenhetsrapporten Kollektive forvaltningsorganisasjoner skal etter lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 36 avgi en årlig åpenhetsrapport. Rapporten skal inneholde følgende opplysninger:
a.	årsregnskap med balanse og kontantstrømoppstilling Fremgår av årsmeldingen s. 118.
b.	en rapport om virksomheten i regnskapsåret Fremgår av årsmeldingen i sin helhet.
c.	opplysninger om avslag på lisensfordelinger, jf. loven § 27 Ikke aktuelt.
d.	en redegjørelse for organisasjonens juridiske struktur og styringsstruktur Enhetsregisteret: https://w2.brreg.no/enhet/sok/detalj.jsp?orgnr=971001690 Vedtekter: http://s3-eu-west-1.amazonaws.com/grafill-files/documents/210529-Vedtekter-2021.pdf
e.	opplysninger om alle enheter som organisasjonen eier eller kontrollerer direkte eller indirekte, helt eller delvis Ikke aktuelt.
f.	opplysninger om det samlede vederlaget som de personene som er nevnt i loven § 14 tredje ledd og § 15 første ledd har fått utbetalt det foregående året, og andre ytelser som de har fått Bestemmelsene gjelder ikke medlemsorganisasjoner, jf. henvisninger i loven § 2 (6).
g.	informasjon som nevnt i § 2 til § 5 Se §§ 2-5 nedenfor.
h.	en delrapport om bruken av beløpene som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder beløp til kollektiv fordeling, og som inneholder de opplysninger som er nevnt i § 6. Se § 6 nedenfor.

§ 2.	Økonomisk informasjon som skal inngå i den årlige åpenhetsrapporten
------	--

	Åpenhetsrapporten som nevnt i § 1 skal inneholde følgende opplysninger om organisasjonens økonomiske forhold:
a.	informasjon om inntektene fra rettigheter for hver kategori av forvaltede rettigheter og for hver type bruk, for eksempel kringkasting, overføring på nettet og offentlig fremføring, inkludert opplysninger om inntekter fra investering av rettighetsvederlag, og bruken av slike inntekter, uavhengig av om de skal fordeles til rettighetshaverne eller andre kollektive forvaltningsorganisasjoner eller brukes på annen måte Grafill mottok i 2022 ingen inntekter «fra rettigheter for hver kategori av forvaltede rettigheter». Derimot mottok Grafill Fond i 2022 kollektivt fordelt vederlag fra Kopinor og Norwaco. Av hensyn til meråpenhet følger en tabell med oversikt over de ulike typer vederlag som vedlegg til åpenhetsrapporten.
b.	informasjon om kostnadene i forbindelse med forvaltning av rettigheter og andre tjenester som organisasjonen yter rettighetshavere Grafill forvaltet i 2022 ikke rettigheter, og hadde ingen kostnader forbundet med rettighetsforvaltning. Kostnader for «andre tjenester som organisasjonen yter rettighetshaverne» fremgår av regnskapet, s. 118.
c.	informasjon om beløp som tilfaller rettighetshavere Ikke aktuelt.
d.	opplysninger om forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner. Grafill er medlem i to kollektive forvaltningsorganisasjoner, Kopinor og Norwaco. I tillegg samarbeider Grafill med Bono, ved at Bono mottar deler av Norwaco-vederlaget for de rettighetshavere Grafill representerer (se tabell under).

§ 3.	Nærmere krav til informasjon om kostnader i forbindelse med forvaltning Informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 bokstav b, skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende:
a.	alle drifts- og finanskostnader fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter og en redegjørelse for metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å henføre slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter Ikke aktuelt.
b.	drifts- og finanskostnader fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter og en redegjørelse for den metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å henføre slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter, bare med hensyn til forvaltningen av rettigheter, inkludert administrasjonskostnader som blir trukket fra eller motregnet mot inntekter fra rettigheter eller eventuelle inntekter fra investering av inntektene fra rettigheter, i samsvar med loven § 18 og § 20 Ikke aktuelt.
c.	drifts- og finanskostnader i forbindelse med andre tjenester enn forvaltningen av rettigheter, men medregnet sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder kollektiv fordeling Ikke aktuelt.
d.	midler som brukes til å dekke kostnader Ikke aktuelt.
e.	fradrag fra inntekter fra rettigheter, fordelt på kategorier av forvaltede rettigheter og type bruk, og formålet med fradraget, for eksempel kostnader knyttet til forvaltningen av rettigheter eller til sosiale, kulturelle eller utdanningsmessige ytelser, herunder kollektiv fordeling Ikke aktuelt.
f.	prosentandelen som kostnaden ved forvaltningen av rettighetene og andre tjenester som den kollektive forvaltningsorganisasjonen yter til rettighetshaverne utgjør, sammenlignet med inntektene fra rettigheter i det aktuelle regnskapsåret, for hver kategori av forvaltede rettigheter og en redegjørelse for metoden som blir brukt til å fordele indirekte kostnader når det ikke er mulig å henføre slike kostnader til én eller flere kategorier av rettigheter. Ikke aktuelt.

§ 4.	Nærmere krav til informasjon om beløp som tilfaller rettighetshavere Informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 bokstav c, skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende:
a.	det samlede beløpet som er tilordnet rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter og type bruk Ikke aktuelt.
b.	det samlede beløpet som er betalt til rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter og type bruk Ikke aktuelt.
c.	hvor ofte det er blitt gjort utbetalinger, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter og type bruk Ikke aktuelt.

d.	det samlede beløp som er krevd inn, men som ennå ikke er tilordnet rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter og type bruk, og i hvilket regnskapsår beløpet ble krevd inn Ikke aktuelt.
e.	det samlede beløp som er tilordnet, men som ennå ikke er fordelt til rettighetshavere, fordelt på kategori av forvaltede rettigheter og type bruk, og i hvilket regnskapsår beløpet ble krevd inn Ikke aktuelt.
f.	dersom en kollektiv forvaltningsorganisasjon ikke har utført fordeling og utbetaling innen den fristen som er fastsatt i loven § 21, skal det opplyses om årsakene til forsinkelsen Ikke aktuelt.
g.	de samlede beløpene som ikke kan fordeles, sammen med en redegjørelse for bruken av disse beløpene. Ikke aktuelt.

§ 5.	Nærmere krav til informasjon om forholdet til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner Informasjon som skal inngå i åpenhetsrapporten etter § 2 bokstav d, skal inneholde en redegjørelse som omfatter følgende informasjon:
a.	beløp som er mottatt fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, og beløp som er betalt til andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter, type bruk og organisasjon Ikke aktuelt.
b.	administrasjonskostnader og andre fradrag fra inntekter fra rettigheter, som tilkommer andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter, type bruk og organisasjon Ikke aktuelt.
c.	administrasjonskostnader og andre fradrag fra de beløp som er utbetalt av andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter og organisasjon Ikke aktuelt.
d.	beløp som er fordelt direkte til rettighetshaver, og som stammer fra andre kollektive forvaltningsorganisasjoner, fordelt på kategori av rettigheter og organisasjon. Ikke aktuelt.

§ 6.	Opplysninger som skal inngå i delrapport om bruken av beløp som blir trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser I delrapporten som skal gis i henhold til lov om kollektiv forvaltning av opphavsrett mv. § 36 andre ledd, skal følgende opplysninger inngå:
a.	beløp som er trukket fra for sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, herunder kollektiv fordeling, i regnskapsåret, fordelt på type formål, og for hvert av disse formål en fordeling på kategori av forvaltede rettigheter type bruk Ikke aktuelt.
b.	en redegjørelse for bruken av disse beløpene, fordelt på type formål, medregnet kostnader knyttet til forvaltning av de beløp som er trukket fra for å finansiere sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser, og de separate beløp som blir brukt til sosiale, kulturelle og utdanningsmessige ytelser. Ikke aktuelt.

Vedlegg:

Sektor/ avtale	Mottaker	Beløp (kr)	Kommentar
Vederlag fra Kopinor			
Skole, analog	Grafill Fond	8 317 487	
Skole, digital	Grafill Fond	7 087 561	
Kommunale musikk-/ kulturskoler	Grafill Fond	29 338	
Voksenopplæringen	Grafill Fond	2 972	
Universitet/ høyskole	Grafill Fond	1 221 258	
Stat, analog	Grafill Fond	32 150	
Kommune/ Fylkeskommune	Grafill Fond	472 720	
Den norske kirke	Grafill Fond	79 318	
Spekter, analog	Grafill Fond	32 721	
Norges kristne råd	Grafill Fond	3 557	
NHO	Grafill Fond	57 074	
Finansforetak	Grafill Fond	13 256	
Bokhylla	Grafill Fond	323 799	
Gjensidighetsavtaler	Grafill Fond	112 480	
Annet opphavervederlag	Grafill Fond	260 227	
Den norske kirke, digital kopiering	Grafill Fond	147 140	
Sum Kopinor		18 193 058	
Vederlag fra Norwaco			
Tredjeparts TV- og radiodistribusjon	Grafill Fond	401 999	
Undervisningsbruk	Grafill Fond	132 474	
Biblioteker og museer	Grafill Fond	2 653	
Privatkopiering (Audiovisuelle verk)	Grafill Fond	6 552	
Sum Norwaco		543 678	
Bibliotekvederlag	Grafill Fond	3 480 592	Ikke omfattet av loven
Samlede utbetalinger	Grafill Fond	22 217 328	
Utbetalt fra Norwaco til BONO			
Privatkopiering	BONO	4 234 278	Andeler Grafill, NBK, NJ mv.
TV-selskapers arkivmateriale	BONO	44 806	Andel Grafill

Til BDO AS ved Steinar Andersen

Uttalelse fra ledelsen

Dette brevet sendes i forbindelse med deres revisjon av regnskapet for Grafill - Norsk Organisasjon For Visuell Kommunikasjon for året som ble avsluttet den 31. desember 2022, med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling og resultatene av driften i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vi bekrefter, etter beste evne og overbevisning, og etter å ha foretatt de forespørsler vi har ansett som nødvendige for å innhente de nødvendige opplysninger at:

1. Vi har oppfylt vårt ansvar vedrørende utarbeidelsen av regnskapet som fastsatt i vilkårene for revisjonsoppdraget datert 28.4.2022, og regnskapet gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge inkludert fremleggelse av all relevant informasjon.
2. Det har ikke forekommet noen uregelmessigheter hvor ledelsen eller ansatte med betydningsfull rolle i regnskaps- og intern kontroll-systemene er involvert, eller andre uregelmessigheter som kunne ha hatt vesentlig betydning for årsregnskapet.
3. Vi har gitt dere fullstendige opplysninger om samtlige kjente nærstående parter, relasjonene mellom dem, samt transaksjoner mellom dem.
4. Vi har fulgt lover, forskrifter og offentlige reguleringer, som hvis de ikke blir fulgt, kunne medføre økonomisk eller strafferettslig ansvar for selskapet. Det er gitt opplysninger om mulige lovbrudd vi er kjent med og alle faktiske og mulige konsekvenser av disse.
5. Vi erkjenner vårt ansvar for implementering og opprettholdelse av intern kontroll som skal forebygge og avdekke misligheter og feil. Vi har gitt dere informasjon om eventuelle mangler i intern kontrollen som ledelsen kjenner til. Vi mener at virkningen av ikke-korrigert feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet totalt sett. En liste over ikke-korrigert feilinformasjon følger som vedlegg. Vi kjenner ikke til at det foreligger mangler eller feilinformasjon utover disse. Vi har gitt dere alle opplysninger om eventuelle påstander om misligheter eller mistanke om misligheter som kan ha påvirket selskapets regnskap og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre. Vi har gitt dere alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som kan ha påvirket selskapet, og som involverer ledelsen, ansatte som har en betydningsfull rolle i intern kontroll, eller andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet og vi har gitt opplysninger om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
6. Det er konsistens mellom informasjonen i årsregnskapet og annen informasjon som er gitt til dere før vi signerer denne erklæringen. Det er heller ikke vesentlige feil i annen informasjon.
7. Vi har gitt dere tilgang til alle opplysninger som er relevante for utarbeidelsen av regnskapet, som regnskapsregistreringer, dokumentasjon, styreforferater, generalforsamlingsprotokoll mv. Siste styremøte ble avholdt [Dato - siste styremøte].
8. Vi har gitt dere opplysninger om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter som kan ha betydning for utarbeidelsen av regnskapet.
9. Følgende er tilstrekkelig hensyntatt og opplyst om i årsregnskapet:
  - a. Identiteten til samt mellomværende og transaksjoner med nærstående parter;

- b. Tap som følge av kjøps - og salgsvtaler;
  - c. Avtaler og muligheter til tilbakekjøp av eiendeler som er solgt;
  - d. Eiendeler som er pantsatt eller på annen måte stilt som sikkerhet.
10. Metode, de viktigste forutsetningene og dataene som er brukt av oss ved utarbeidelse av regnskapsestimaterne og tilhørende tilleggsopplysninger, er hensiktsmessige og i samsvar med det/de gjeldene rammeverk(et/ene).
  11. Vi har ingen planer eller intensjoner som vil påvirke bokførte verdier og klassifiseringen av eiendeler eller gjeld i årsregnskapet.
  12. Selskapet har eiendomsretten til alle eiendeler som er oppført i balansen. Det er ikke knyttet noen heftelser eller pantsettelser, herunder eiendomsforbehold, til disse eiendelene.
  13. Vi har regnskapsført eller opplyst i note om alle forpliktelsener, både faktiske og mulige, og har opplyst i note om eventuelle garantier.
  14. Alle hendelser etter balansedagen som medfører korrigerende eller omtale, er korrigert eller omtalt.
  15. Vi har gitt dere informasjon om alle faktiske eller mulige rettstvister og krav som har økonomisk betydning for regnskapet. Når det er aktuelt er disse rettstvistene og kravene tilstrekkelig regnskapsført og opplyst om i regnskapet.
  16. Alle transaksjoner er registrert i regnskapsposter og reflektert i regnskapet. Årsregnskapet inneholder ikke vesentlig feil. Dette inkluderer at det ikke mangler opplysninger av betydning.
  17. Vi har gitt dere vår vurdering av selskapets evne til fortsatt drift, herunder våre vurderinger av effekten av pågående smitteverntiltak som følge av korona-utbruddet.
  18. Vi er ansvarlige for og har oppfylt vår plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.
  19. Vi har gitt dere:
    - a. tilleggsopplysninger som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål,
    - b. siste versjon av alle dokument(ene) som er en del av selskapets årsregnskap/årsrapport, og
    - c. ubegrenset tilgang til personer i selskapet som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.

Behnam Farazollahi
styreleder

Lene Renneflott
daglig leder

Penneo Dokumentnøkkel: WBALC-G82SD-G6CEU-Q678C-EENZK-YBEGK

Penneo Dokumentnøkkel: WBALC-G82SD-G6CEU-Q678C-EENZK-YBEGK

PEÑÑƏ

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Lene Cecilie Renneflott

Daglig leder

På vegne av: Grafill

Serienummer: 9578-5997-4-653060

IP: 77.16.xxx.xxx

2023-05-24 07:42:33 UTC

Behnam Farazollahi

Syreleder

På vegne av: Grafill

Serienummer: 9578-5999-4-1203166

IP: 77.16.xxx.xxx

2023-05-24 08:46:25 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: WBALC-G82SD-G6CEU-Q678C-EEVZK-Y8EGK

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Til BDO AS ved Steinar Andersen

Uttalelse fra ledelsen

Dette brevet sendes i forbindelse med deres revisjon av regnskapet for Grafill Fond for året som ble avsluttet den 31. desember 2022, med det formål å kunne konkludere om hvorvidt regnskapet i det alt vesentlige gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling og resultatene av driften i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Vi bekrefter, etter beste evne og overbevisning, og etter å ha foretatt de forespørsler vi har ansett som nødvendige for å innhente de nødvendige opplysninger at:

1. Vi har oppfylt vårt ansvar vedrørende utarbeidelsen av regnskapet som fastsatt i vilkårene for revisjonsoppdraget datert 28.4.2022, og regnskapet gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge inkludert fremleggelse av all relevant informasjon.
2. Det har ikke forekommet noen uregelmessigheter hvor ledelsen eller ansatte med betydningsfull rolle i regnskaps- og intern kontroll-systemene er involvert, eller andre uregelmessigheter som kunne ha hatt vesentlig betydning for årsregnskapet.
3. Vi har gitt dere fullstendige opplysninger om samtlige kjente nærstående parter, relasjonene mellom dem, samt transaksjoner mellom dem.
4. Vi har fulgt lover, forskrifter og offentlige reguleringer, som hvis de ikke blir fulgt, kunne medføre økonomisk eller strafferettslig ansvar for selskapet. Det er gitt opplysninger om mulige lovbrudd vi er kjent med og alle faktiske og mulige konsekvenser av disse.
5. Vi erkjenner vårt ansvar for implementering og opprettholdelse av intern kontroll som skal forebygge og avdekke misligheter og feil. Vi har gitt dere informasjon om eventuelle mangler i intern kontrollen som ledelsen kjenner til. Vi mener at virkningen av ikke-korrigert feilinformasjon er uvesentlig, både enkeltvis og samlet for regnskapet totalt sett. En liste over ikke-korrigert feilinformasjon følger som vedlegg. Vi kjenner ikke til at det foreligger mangler eller feilinformasjon utover disse. Vi har gitt dere alle opplysninger om eventuelle påstander om misligheter eller mistanke om misligheter som kan ha påvirket selskapets regnskap og som er kommunisert av ansatte, tidligere ansatte, analytikere, tilsynsmyndigheter eller andre. Vi har gitt dere alle opplysninger om eventuelle misligheter eller mistanker om misligheter som vi er kjent med og som kan ha påvirket selskapet, og som involverer ledelsen, ansatte som har en betydningsfull rolle i intern kontroll, eller andre hvor misligheten kunne hatt en vesentlig virkning på regnskapet og vi har gitt opplysninger om resultatene av vår vurdering av risikoen for at regnskapet kan inneholde vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter.
6. Det er konsistens mellom informasjonen i årsregnskapet og annen informasjon som er gitt til dere før vi signerer denne erklæringen. Det er heller ikke vesentlige feil i annen informasjon.
7. Vi har gitt dere tilgang til alle opplysninger som er relevante for utarbeidelsen av regnskapet, som regnskapsregistreringer, dokumentasjon, styrereferater, generalforsamlingsprotokoll mv. Siste styremøte ble avholdt [Dato - siste styremøte].
8. Vi har gitt dere opplysninger om alle kjente tilfeller av manglende overholdelse eller mistanke om manglende overholdelse av lover og forskrifter som kan ha betydning for utarbeidelsen av regnskapet.
9. Følgende er tilstrekkelig hensyntatt og opplyst om i årsregnskapet:
  - a. Identiteten til samt mellomværende og transaksjoner med nærstående parter;
  - b. Tap som følge av kjøps - og salgsvtaler;

Side 1 av 2

- c. Avtaler og muligheter til tilbakekjøp av eiendeler som er solgt;
  - d. Eiendeler som er pantsatt eller på annen måte stilt som sikkerhet.
10. Metode, de viktigste forutsetningene og dataene som er brukt av oss ved utarbeidelse av regnskapsestimaterne og tilhørende tilleggsopplysninger, er hensiktsmessige og i samsvar med det/de gjeldene rammeverk(et/ene).
  11. Vi har ingen planer eller intensjoner som vil påvirke bokførte verdier og klassifiseringen av eiendeler eller gjeld i årsregnskapet.
  12. Selskapet har eiendomsretten til alle eiendeler som er oppført i balansen. Det er ikke knyttet noen heftelser eller pantsettelse, herunder eiendomsforbehold, til disse eiendelene.
  13. Vi har regnskapsført eller opplyst i note om alle forpliktelser, både faktiske og mulige, og har opplyst i note om eventuelle garantier.
  14. Alle hendelser etter balansedagen som medfører korrigerende eller omtale, er korrigert eller omtalt.
  15. Vi har gitt dere informasjon om alle faktiske eller mulige rettsvister og krav som har økonomisk betydning for regnskapet. Når det er aktuelt er disse rettsvistene og kravene tilstrekkelig regnskapsført og opplyst om i regnskapet.
  16. Alle transaksjoner er registrert i regnskapsposter og reflektert i regnskapet. Årsregnskapet inneholder ikke vesentlig feil. Dette inkluderer at det ikke mangler opplysninger av betydning.
  17. Vi har gitt dere vår vurdering av selskapets evne til fortsatt drift, herunder våre vurderinger av effekten av pågående smitteverntiltak som følge av korona-utbruddet.
  18. Vi er ansvarlige for og har oppfylt vår plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.
  19. Vi har gitt dere:
    - a. tilleggsopplysninger som revisor har bedt om fra oss for revisjonsformål,
    - b. siste versjon av alle dokument(ene) som er en del av selskapets årsregnskap/årsrapport, og
    - c. ubegrenset tilgang til personer i selskapet som det etter revisors vurdering er nødvendig å innhente revisjonsbevis fra.

Vera Pahle
styreleder

Lene Renneflott
daglig leder i Grafill

Penneo Dokumentnøkkel: JGWS1V-AINH0-028DT-7MFRW-FQTB-2KFE4

Penneo Dokumentnøkkel: JGWS1V-AINH0-028DT-7MFRW-FQTB-2KFE4

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Lene Cecilie Renneflott**Daglig leder i Grafill**

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: 9578-5997-4-653060

IP: 77.16.xxx.xxx

2023-05-24 07:41:36 UTC

Vera Pahle**Styreleder**

På vegne av: Grafill fond

Serienummer: UN:NO-9578-5998-4-1337895

IP: 80.203.xxx.xxx

2023-05-24 09:41:45 UTC

Penneo Dokumentmøkkel: JGV5V-A1NH10-028DT-7M1FW-FQ7IB-2KFE4

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

Til Grafills generalforsamling 2023

Kontrollkomitéens rapport 2023

Kontrollkomitéen har gjennomført ordinær gjennomgang av styrets referater og årsregnskap for 2022.

Kontrollkomiteen er av den oppfatning at organisasjonen utfører sine oppgaver på en god og forsvarlig måte, og har ingen merknader til det fremlagte regnskapet.

Kontrollkomiteen anbefaler at styrets beretning og årsregnskap for 2022 godkjennes av årsmøtet.

Med vennlig hilsen

Kontrollkomitéen i Grafill

(Sign)
Goedele Teirlinck

(Sign)
Ashley Jane Booth

Grafill - Norsk organisasjon for
visuell kommunikasjon
Møllergata 39
0179 OSLO
ORG.NR. 971 001 690
TEL 22 12 82 00
GRAFILL@GRAFILL.NO

Design: Are Edvardsen

Grafill

NORSK ORGANISASJON
FOR VISUELL KOMMUNIKASJON